

**IZVJEŠTAJ
O RADU GONG-a**

2007.

Izveštaj napisali:
Damir Azenić, Suzana Jašić i Sandra Pernar (narativni dio) i **Albert Jedrejčić** (financijski dio)

REPREZENTATIVNA DEMOKRACIJA

Programsko područje Reprezentativna demokracija uključuje GONG-ove aktivnosti u vezi izbora kojima je cilj pridonijeti da hrvatski izborni sustav dosegne više demokratske standarde, uz osiguravanje transparentnosti i sudjelovanja građana.

1. Promatranje izbora

GONG redovito prati rad tijela zaduženih za provedbu i organizaciju izbora, kao i samu izbornu kampanju, te potiče, organizira i educira građane Hrvatske da kao nestranački promatrači nadgledaju tijek izbornog procesa radi sprječavanja i/ili otkrivanja kršenja izbornog zakona i pravila, izvještavanja javnosti i jačanja povjerenja građana u izborni proces. U 2007. godini održani su **parlamentarni izbori** te niz **ponovljenih lokalnih izbora**, kao i nekoliko **izbora za mjesne odbore i gradske četvrti**. Izbore je tijekom godine promatralo ukupno **1550 promatrača** na biračkim mjestima diljem Hrvatske i u inozemstvu.

Tijekom cijele godine GONG je uspješno surađivao s Državnim izbornim povjerenstvom te posebno pratio njegov rad tijekom **parlamentarnih izbora** u studenome i **izbora za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina** održanih u lipnju 2007. godine. Također, GONG je uspješno surađivao i s drugim tijelima nadležnima za organizaciju izbora u Hrvatskoj te za parlamentarne izbore i u inozemstvu.

- **Parlamentarni izbori**

Izbori za zastupnike u Hrvatski sabor na području Republike Hrvatske održali su se u nedjelju, 25. studenoga 2007. na 6.707 biračkih mjesta. Hrvatski državljani mogli su glasovati i u inozemstvu u 53 države na 265 biračkih mjesta u subotu i nedjelju 24. i 25. studenoga 2007. Izbore je promatralo ukupno 1500 promatrača GONG-a, od čega njih 117 u inozemstvu.

GONG je u završnom izvještaju ocijenio da su izbori općenito organizirani i provedeni sukladno izbornim propisima. Izborni dan na većini je biračkih mjesta protekao u demokratskoj i tolerantnoj atmosferi, uz manji broj zabilježenih nepravilnosti u Republici Hrvatskoj te nešto veći broj nepravilnosti na biračkim mjestima u BiH. Dio birača bio je uskraćen za svoje biračko pravo, posebice birači u bolnicama, bolesni i nemoćni kod kuća, birači nacionalnih manjina kojima nije bio dopušten izbor između lista te birači koji nisu uspjeli dočekati potvrdu za glasovanje u BiH, a jedan od uočenih problema je i da su birački odbori pokazivali različite razine educiranosti i profesionalnosti.

Ocjena je GONG-a da je izborni proces bio transparentniji nego na proteklim izborima, kako zahvaljujući radu institucija koje su bile otvorene u svom radu i aktivnije u informiranju birača, tako i političkim strankama koje su, iako im propisi to ne nalažu, po prvi puta objavili izvore i visine donacija te iznose troškova kampanje.

Ipak izborni proces nužno je i dalje unapređivati propisima koji će izbore učiniti transparentnijima te dostupnijima za sve grupe birača, a potrebno je posebnu pažnju posvetiti i edukacijama biračkih odbora kako bi izborni dan bio što profesionalnije proveden. Institucije uključene u provedbu izbora morale bi u budućnosti biti još proaktivnije prema javnosti i biračima.

- **Ponovljeni i prijevremeni lokalni izbori (3)**

Promatrali smo ponovljene i prijevremene lokalne izbore u gradovima i općinama: Slavonski Brod (Brodsko-posavska županija), Rogoznica (Zadarska županija) i Osijek (Osječko-baranjska županija).

- **Izbori za mjesnu samoupravu**

GONG je i educirao građane o važnosti izbora za mjesnu samoupravu u preko 30 općina i gradova podijelivši preko 7.000 edukativnih letaka.

▪ **Izbori u drugim zemljama**

- **Ukrajina:** ENEMO misija je promatrala parlamentarne izbore u Ukrajini, u rujnu 2007. godine, a u misiji je sudjelovalo i 22 GONG-ovih promatrača. Misija je ukupno brojala 400 promatrača iz 19 organizacija iz 17 zemalja.

- **Kirgistan:** jedan promatrač GONG-a promatrao je parlamentarne izbore u Kirgistanu u prosincu 2007. godine u organizaciji ENEMO Misije.

- **Gruzija:** ENEMO misija je krajem godine započela misiju promatranja prijevremenih predsjedničkih izbora u Gruziji koji su se održavali 5. siječnja 2008. U misiju je upućeno troje promatrača GONG-a.

2. Kampanja edukacije građana o izbornom procesu za manjinske izbore

Od svibnja do kolovoza 2007. godine, GONG i STINA provodili su **informativnu kampanju povodom održavanja izbora za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, raspisanih za 17. lipnja 2007. godine.** Javna kampanja provodila se u sklopu projekta "Potpora vijećima nacionalnih manjina u područjima posebne državne skrbi" koji provode Savjet za nacionalne manjine i WYG International. Projekt se provodi uz pomoć sredstava Europske unije.

S obzirom da su građani Hrvatske, a i sami birači pripadnici nacionalnih manjina, nedovoljno upoznati s radom i izborima navedenih vijeća i predstavnika, naša kampanja je imala sljedeće ciljeve:

- informirati javnost o predstojećim izborima i njihovoj važnosti,
- educirati javnost o ulozi i značaju vijeća i predstavnika nacionalnih manjina,
- motivirati pripadnike nacionalnih manjina na kandidiranje i izlazak na izbore,
- povećati vidljivost vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

Zajedničke aktivnosti koje smo provodili u svrhu postizanja ciljeva kampanje uključivale su **dva radio i jedan TV spot** emitiranih na 14 TV i 30-ak radio postaja u vrijeme koje je prethodilo izborima, **10.000 primjeraka edukativne brošure o izborima i manjinskoj samoupravi** distribuiranih manjinskim udrugama i svim zainteresiranim institucijama i medijima, **8 „Građanskih sati“** na radio postajama na temu izbora te **10 15-minutnih radio emisija na temu izbora, vijeća i prava nacionalnih manjina emitiranih na 30-ak radio stanica, 2 posebne kontakt-emisije** u trajanju od 1 sata emitirane na 14 radio stanica, **2 broja informativno-edukativnog biltena** distribuiranog prije i nakon izbora koji su pobliže obrađivali izbore i manjinsku samoupravu, svaki u tiraži od 4.000 primjeraka.

GONG je na svojim web stranicama objavljivao informativno-edukativne materijale i najave događanja, a uredi GONG-a bili su otvoreni za pružanje informacija. Prije samog izbornog dana GONG i STINA organizirali su **javni skup** na kojem su se predstavnici vlasti, manjina i međunarodne zajednice obratili građanima i manjinama u RH. Nakon izbora provedeno je **istraživanje javnog mnijenja** o provedenim izborima i kampanji, koje je potom bilo predstavljeno na **drugom javnom skupu** u srpnju.

3. Kampanja edukacije građana o izbornom procesu za parlamentarne izbore

U razdoblju između početka listopada i 25. studenog, GONG je proveo više aktivnosti edukacije i informiranja građana o parlamentarnim izborima.

Napisano je i tiskano **800.000 edukativnih brošura** s informacijama o izbornom procesu, izbornom sustavu, proceduri glasovanja, administrativnim tijelima nadležnima za izbore, popisima birača, procesu glasovanja za specifične kategorije birača, funkcijama i dužnostima promatrača, kršenjima izbornih pravila itd.

790.000 brošura umetnuto je u dnevne novine: Večernji list, Slobodnu Dalmaciju, Jutarnji list, Novi list, Glas Istre, Glas Slavonije, Zadarski list te 24 sata. Ostatak brošura podijelili su GONG-ovi aktivisti.

Producirana su i emitirana **dva video spota** na TV postajama koje su odobrile GONG-u besplatno emitiranje. Prvi spot bio je na temu popisa birača i informirao je građane o rokovima za provjeru i ispravljanje podataka iz popisa birača, za dobivanje potvrda za glasovanje izvan mjesta prebivališta i za prethodnu registraciju birača koji su glasovali u inozemstvu. Drugi spot bio je na temu izbornog dana i informirao je građane o proceduri na sam izborni dan te o pravima pripadnika nacionalnih manjina da biraju između opće i manjinske liste. Oba spota (Popisi birača i Izborni dan) emitirana su na sljedećim TV-postajama: Hrvatska televizija (HTV-oba programa), RTL, Gradska televizija (GTV) Zadar, Nova TV, Pula, RI TV, Splitska televizija (STV), Slavonskobrodsko televizija, Nezavisna televizija (NET), Vinkovačka televizija (VTV) i Čakovečka TV. Prvi spot bio je emitiran od kraja listopada do 10. studenog, a drugi tijekom 8 dana prije izbora. Spotovi su ukupno emitirani oko **600 puta na 10 TV postaja**.

Producirana su i **dva popratna audio spota** te emitirana na **14 radijskih postaja** koje su ponudile popuste na cijene. Uz to, na **tri radijske postaje** (Radio Centar, Radio Jadranka i Radio Županja) spotovi su besplatno emitirani. Ukupno su emitirani više od **600 puta**.

Na **internetskoj stranici www.gong.hr**, koja je bila redizajnirana i kao takva službeno predstavljena 17. listopada, objavljujane su korisne informacije o izborima, izbornim propisima (Zakon o izborima, DIP-ove Obvezatne upute te odluke i najave DIP-a, Ustavnog suda i Etičkog povjerenstva), kao i vijesti te informacije o GONG-u i njegovim aktivnostima, izborima općenito itd. Stranica je bila svakodnevno ažurirana.

Putem telefona, elektroničke pošte (gong@gong.hr) te u izravnom kontaktu s građanima koji su posjetili naše urede tijekom listopada i studenog, odgovoreno je na više od **500 pitanja** u vezi izbornih prava, biračkih popisa, izborne šutnje, adresa biračkih mjesta itd.

Održano je **11 konferencija za novinare** i objavljeno je **15 priopćenja za javnost**. Sveukupno se GONG pojavio u medijima oko **500 puta** tijekom listopada i studenog. Više od **300 članaka** napisano je o GONG-u ili spomenulo neke od naših aktivnosti.

Tijekom cijele kampanje GONG je imao izvrsnu suradnju s medijima koji su prenosili naše konferencije za novinare, prenosili naša izvješća javnosti i svakodnevno nas kontaktirali da nas pitaju za mišljenje, komentar ili da pozovu predstavnike GONG-a da gostuju u nekoj od njihovih emisija.

Nakon završetka kampanje, GONG je na svojim web stranicama objavio izvještaj o provedenoj kampanji, kao i popis donatora i utrošenih iznosa.

4. Ad Watch projekt

Da bi građani mogli donijeti odluku kome će dati svoj glas na izborima, trebaju informacije o tome što pojedine stranke i kandidati nude i govore građanima tijekom predizborne kampanje. Stoga je GONG odlučio provesti pilot projekt AdWatch u suradnji sa studentima kolegija „Politički marketing“ na 4. godini Fakulteta političkih znanosti.

Tijekom predizborne kampanje za parlamentarne izbore na nacionalnoj razini je provedena analiza koliko su informativne političke poruke stranaka. Studenti koji su sudjelovali u projektu podijeljeni su u šest grupa koje su pratile političke poruke šest parlamentarnih stranaka (točnije, u jednom slučaju bila je riječ o koaliciji stranaka) na nacionalnoj razini.

Analizirane su one poruke koje su poslone kroz medije ili su na druge načine bile dostupne prosječnom biraču: plaćeni oglasi na tri nacionalne TV-postaje, članci u četvero dnevnih novina (Jutarnji list, Večernji list, Slobodna Dalmacija, Novi list) te promotivni materijali stranaka (reklamni paneli, najave, TV spotovi).

Za svaku od kategorija razvijena je matrica pitanja i svaka grupa studenata odgovarala je na ista pitanja. Dobiveni podaci obrađivani su na kraju svakog tjedna. Izdana su sveukupno 3 tjedna izvješća te su ona objavljena na GONG-ovoj internetskoj stranici. Izvješća su također poslana medijima koji su pokazali veliko zanimanje za projekt i objavljivali članke te izvješća o našim rezultatima istraživanja.

Takav ili sličan projekt nikad prije nije proveden u Hrvatskoj, stoga je ovo bio prvi put da su javnosti bile dostupne ovakve informacije o predizbornoj kampanji.

5. PVT projekt

Cilj **PVT projekta** je neovisna verifikacija službenih rezultata izbora, neovisnim prikupljanjem i analizom izbornih rezultata s biračkih mjesta.

Projekt je započeo početkom listopada i završio 26. studenoga 2007. godine. U projektu je sudjelovalo **900 promatrača, 20 trenera-edukatora, 17 zaposlenika GONG-a i 28 djelatnika pozivnog centra**. PVT pozivni centar bio je smješten u prostorijama koje su već prethodno imale operativno računalo i komunikacijsku mrežu što je bilo potrebno za realizaciju projekta.

Statistički uzorak za prikupljanje podataka sa 12-20% biračkih mjesta u Republici Hrvatskoj nastao je prikupljanjem svih rezultata glasovanja. GONG je koristio isti statistički uzorak kao i za izbore 2000., 2003. i 2005. godine. Svi promatrači prošli su kroz dodatnu PVT edukaciju i zaprimili PVT priručnik. 15. studenog 2007. godine odabrano je **899 biračkih mjesta** za PVT projekt. Nakon toga, GONG je odredio promatrače za PVT projekt, dodijelio im biračka mjesta, informirao ih o projektu, te im podijelio PVT obrasce u svrhu dojave izbornih rezultata s biračkih mjesta u pozivni centar.

PVT pozivni centar počeo je zaprimati pozive 25. studenoga u 19:15 i završio 26. studenog u 00:46. **Rezultati su zaprimljeni sa 88.98% PVT biračkih mjesta.**

Rezultati za kandidacijske liste proizašli iz PVT projekta slažu se unutar procijenjene standardne pogreške sa službenim izbornim rezultatima DIP-a, i to za sve, osim jedne kandidacijske liste u jednoj izbornoj jedinici. Već na samome početku objavljivanja prvih rezultata, rezultati su pokazali tendenciju suprotnu onima koje su medijske kuće objavljivale na osnovu exit poll istraživanja, što su kasnije potvrdili i prvi rezultati DIP-a te konačni rezultati PVT-a.

6. Postizborne aktivnosti

GONG je obavio **uvid u izborne materijale** s parlamentarnih izbora, zaprimljene s biračkih mjesta u inozemstvu. Tijekom 10 dana nakon što je izborni materijal s biračkih mjesta u inozemstvu dostavljen DIP-u, obavljen je uvid u izborni materijal sa **68 biračkih mjesta**, od kojih je **30 iz Bosne i Hercegovine**.

Održana je konferencija za novinare na kojoj su javnosti prezentirani rezultati analize. Ustanovljeno je da je i dalje veliki problem neažuriranost popisa birača u inozemstvu, pa je tako bio najmanje jedan slučaj glasovanja u ime preminule osobe. Također je ustanovljeno da su postojali određeni problemi u radu biračkih odbora koji ponekad nisu u potpunosti poštivali proceduru glasovanja. Svi nalazi proslijeđeni su DIP-u.

U svrhu provjere dojava građana o tome da neki birački odbori nisu dozvoljavali pripadnicima nacionalnih manjina da izaberu između glasovanja za manjinsku i opću listu, provjereni su izborni materijali i s **15 biračkih mjesta u Hrvatskoj**. Nije pronađen niti jedan dokaz da su birački odbori uskraćivali biračko pravo pripadnicima manjina u odabiru između lista.

25. studenoga 2007. godine GONG je objavio neslužbeno izvješće, dok je mjesec dana kasnije objavio Konačni izvještaj o parlamentarnim izborima u 2007. godini. Izvještaj sadrži opće informacije o izborima te GONG-ovu ocjenu izbora i povremenog kršenja izborne šutnje.

Obrasci zaprimljeni od promatrača analizirani su te su sakupljene informacije o žalbama i primjedbama upućenim DIP-u.

7. Prvi put biram

Projekt „Prvi put biram“, nastao tijekom 2001. godine, proširen je i nadograđen s ciljem poticanja mladih na aktivnije sudjelovanje u političkom životu. S obzirom da učenici završnih razreda srednjih škola navršavaju 18 godina te time stječu biračko pravo, namjera nam je upoznati i informirati najmlađe birače o njihovim pravima te o važnosti uključivanja i sudjelovanja građana u demokratskim procesima.

U 2007. godini realizirana je sedma sezona projekta koji je 2006. godine dobio i nagradu Vijeća Europe. Tijekom prvog polugodišta školske godine 2007/2008. 22 educiranih trenera održalo je **801 „Prvi put biram“ radionicu** u 201 srednjoj školi diljem Hrvatske u kojima je sudjelovalo više od **22.000 učenika**. Učenicima je podijeljeno oko 50.000 edukativnih brošura o izborima i biračkom pravu te inicijativama zagovaranja.

! Nakon sedam godina provođenja projekta, ukupno je 150.000 maturanata sudjelovalo u 5.304 radionice. U projekt se uključilo 288 škola, što čini oko 80% ukupnog broja svih srednjih škola u Republici Hrvatskoj.

8. Inicijative za izmjenu i poboljšanje izbornog zakonodavstva

GONG izrađuje komparativne analize izbornog zakonodavstva, potiče javne rasprave te aktivno zagovara izmjene i poboljšanje izbornog zakonodavstva Republike Hrvatske, s ciljem dostizanja zapadnoeuropskih standarda. Tijekom izvještajnog razdoblja bavili smo se sljedećim inicijativama:

Državno izborno povjerenstvo

Premda je zakon usvojen u travnju 2006, Državno izborno povjerenstvo nije konstituirano do kraja 2006. godine. GONG je pratio objavljivanje javnog poziva za članove i predsjednika Državnog izbornog povjerenstva. Međutim, konstituiranje Državnog izbornog povjerenstva odgađano je 8 mjeseci budući da nije postignut konsenzus oko izbora Predsjednika. U veljači 2007. godine predložene su hitne izmjene Zakona o Državnom izbornom povjerenstvu kojima je propisano da će predsjednik po funkciji biti predsjednik Vrhovnog suda te dodano dvoje potpredsjednika koji će se izabrati iz redova sudaca Vrhovnog suda. GONG je protestirao protiv ovakvih izmjena zakona tražeći da se Državno izborno povjerenstvo oformi što prije kao stalno, profesionalno tijelo bez angažiranja sudaca Vrhovnog suda, smatrajući da će Državno izborno povjerenstvo s "kombiniranim" članstvom raditi smanjenim kapacitetom. Međutim, Zakon je izmijenjen a izmjene su objavljene u Narodnim novinama broj 19/07. Hrvatski sabor je u veljači 2007. godine potvrdio izabrane članove povjerenstva.

GONG je tijekom godine pratio konstituiranje i rad Državnog izbornog povjerenstva. Predstavnice GONG-a sudjelovale su u seminaru za članove DIP-a koji je bio posvećen radu DIP-a na predstojećim parlamentarnim izborima i napisale rad te održale izlaganje o promatranju izbora.

GONG je započeo održavati redovne sastanke s DIP-om 6 mjeseci prije parlamentarnih izbora te nastavio tijekom cijele kampanje, kao i u vremenu nakon izbora.

Isto tako, GONG je prisustvovao i sjednicama DIP-a te davao prijedloge i komentare na Pravila o pravima i dužnostima promatrača nevladinih udruga i DIP-ov Priručnik za rad biračkog odbora.

GONG je također jedan od inicijatora evaluacije izbornog procesa koja će biti provedena zajedno sa UNDP-om i DIP-om krajem siječnja 2008. godine.

Popisi birača

GONG je više godina aktivno zagovarao izmjene Zakona o popisima birača iz 1992. godine, bolje ažuriranje popisa te suradnju sa Središnjim državnim uredom za upravu (SDUU) u rješavanju ovih problema.

U siječnju 2007. Središnji državni ured za upravu, tj. Vlada Republike Hrvatske uputila je u saborsku proceduru konačni prijedlog zakona o popisima birača u koji su uključene i neke **GONG-ove preporuke** poput detaljnijeg propisivanja glasovanja posebnih skupina birača, npr. onih u oružanim snagama, pomoraca i sl., propisivanja teške povrede službene dužnosti za kršenje odredaba Zakona, objava informacija za birače u javnim sredstvima priopćavanja, propisivanje procedure privremenog upisa i ispisa iz popisa birača za građane koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a koji se na izborni dan zateknu u RH.

Konačno, u veljači 2007. Hrvatski sabor je donio novi Zakon o popisima birača koji predstavlja znatno poboljšanje u odnosu na stari Zakon iz 1992. godine, a čime se dijelom ispunio GONG-ov dugogodišnji cilj. No, i dalje ostaje zabrinutost oko provođenja novog Zakona u praksi, a posebna briga se odnosi na poštivanje Zakona kod prethodne registracije birača i izdavanja potvrda za glasovanje na izborni dan.

GONG je tijekom lipnja i kolovoza 2007. održao nekoliko sastanaka s predstavnicima Središnjeg državnog ureda za upravu i Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija kako bi se pobliže upoznao s pripremama za izbore i provođenjem novog Zakona o popisima birača. Na sastancima su dogovoreni budući modeli suradnje u vezi parlamentarnih izbora 2007.

U vrijeme izbora, GONG je surađivao s SDUU-om dijeleći informacije o procedurama i pomažući građanima da adresiraju sve probleme iz nižih ureda uprave prema SDUU. GONG je također nadgledao SDUU-ova nastojanja da pruže građanima točne informacije u vezi popisa birača.

Prije i tijekom izborne kampanje, GONG je surađivao i s Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija na pitanjima sudjelovanja Ministarstva u organiziranju i upravljanju izbora u inozemstvu. Sukladno tome, GONG je nadgledao edukaciju službenika diplomatskim i konzularnim predstavništvima te nastojanja Ministarstva u vezi informiranja i educiranja građana.

Tijekom predizborne kampanje, GONG je educirao i informirao birače o rokovima za provjeru podataka u popisima birača, a također su provedena i dva „**Mystery Call**“ istraživanja kako bi se provjerio rad ureda državne administracije te diplomatskih i konzularnih predstavništva i rezultati su priopćeni javnosti. Cilj istraživanja bio je provjeriti poštuju li se procedure prethodne registracije glasača u inozemstvu i procedura privremenog upisa u popis birača, kako bi se ocijenilo koliko dobro su službenici nadležnih institucija informirani te koliko su informacije o prethodnoj registraciji i privremenom upisu u popise birača dostupne građanima, a kako bi se upozorilo na eventualne probleme. Prema saznanjima GONG-a, iako su procedure uglavnom poštivane, pojavili su se određeni problemi i nepravilnosti u radu do kojih je došlo zbog neučinkovite edukacije službenika što je u konačnici uzrokovalo da je određen broj građana izgubio pravo glasovanja.

GONG je tijekom izvještajnog razdoblja imao značajne medijske nastupe u vezi popisa birača u svim dnevnim novinama, kao i na vodećim televizijskim postajama i portalima.

Financiranje izbornih kampanja i političkih stranaka

Novi zakon o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, koji je izradio Središnji državni ured za upravu, usvojen je u prosincu 2006. godine nakon dugogodišnjeg GONG-ovog zagovaranja. Zakon o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata je korak naprijed u odnosu na dosadašnje propise u vezi financiranja političkih stranaka. Zakonom se zabranjuju anonimne donacije, uvode se novčane sankcije i predaja redovnih godišnjih izvještaja političkih stranaka. Međutim, Zakon ne regulira financiranje izbornih kampanja kao ni posebno izvještavanje o troškovima u kampanji te maksimalne iznose sredstava, zbog čega je GONG posebno nadgledao provedbu Zakona na parlamentarnim izborima ove godine.

Sukladno starom Zakonu o političkim strankama koji se primjenjuje na poslovanje stranaka u 2006. godini, parlamentarne stranke kojima su dodijeljena sredstva iz državnog proračuna bile su dužne saborskom Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav dostaviti godišnji izvještaj za proteklu fiskalnu godinu. Međutim, sukladno novom Zakonu o financiranju političkih stranaka, stranke su morale javno objaviti financijske izvještaje na svojim web stranicama nakon što ih pregleda Državni ured za reviziju, što je potvrdilo i mišljenje Odbora za Ustav koje je GONG zatražio u ožujku 2007.

U travnju 2007. GONG je održao sastanak s Državnim uredom za reviziju i tražio pojašnjenja o javnom objavljivanju financijskih izvještaja te, putem medija, zatražio da stranke javno, na svojim web stranicama, objave financijske izvještaje. Najveće parlamentarne političke stranke su objavile izvještaje, osim HDZ-a.

Imajući na umu probleme i nedostatke u regulaciji financiranja predizbornih kampanja, GONG je, u suradnji s organizacijom Transparency International Hrvatska (TIH) provodio, u vrijeme oko parlamentarnih izbora, aktivnosti koje su se ticale financiranja predizbornih kampanja i podizanja javne svijesti o tom pitanju.

Na konferenciji za novinare održanoj 29. listopada, GONG i TIH *pozvali su sve političke stranke, nezavisne liste i kandidate da do 3. studenoga javno objave, sukladno izbornom zakonu, iznose koje namjeravaju potrošiti u kampanji te da do 20. studenoga javno objave preliminarne izvještaje o visini i izvorima sredstava za kampanju te imena donatora.*

Da bi im se pomoglo, GONG je pripremio obrasce za izvještaj o financiranju kampanje te su oni objavljeni na GONG-ovim i TIH-ovim internetskim stranicama.

Zajedno s TIH-om, GONG je proveo projekt kojim se pratilo koliko političke stranke troše na promociju tijekom kampanje kako bi se napravile procjene ukupnih troškova njihovih kampanja.

Agencija Promocija Plus angažirana je za ovaj projekt i u razdoblju između 3. i 23. studenoga analizirali su promotivni program na TV i radijskim postajama s nacionalnom koncesijom (HTV 1 i HTV 2, NOVA TV, RTL, Otvoreni radio, Narodni radio), a također i postaje Z1, OTV te radijske stanice Sljeme i Radio 101. Također je praćeno oglašavanje na najposjećenijim internetskim portalima, u dnevnim i tjednim novinama te na reklamnim panelima. Istraživanje je provedeno na području cijele Hrvatske. Na temelju rezultata tog istraživanja GONG i TIH napravili su procjene koliko su političke stranke potrošile za predizbornu kampanju.

Nekoliko dana prije dana izbora, GONG i TIH organizirali su konferenciju za novinare na kojoj su prezentirane procjene troškova oglašavanja tijekom prva dva tjedna kampanje, a političke stranke i ostali kandidati su ponovno pozvani da objave troškove kampanje, zajedno s popisom donatora i primljenim iznosima donacija. Nakon konferencije za novinare većina političkih stranaka potvrdila je točnost GONG-ovih i TIH-ovih predviđanja. Dva dana prije izbora, parlamentarne stranke su javno objavile informacije koje su ih GONG i TIH tražili i to je bio prvi put u Hrvatskoj da su te informacije javno objavljene za parlamentarne izbore.

Deset dana nakon izbora GONG i TIH organizirali su treću konferenciju za novinare i tada su prezentirali završnu procjenu troškova predizborne kampanje. Političke stranke pozvane su da objave konačna financijska izvješća sa svim informacijama o donatorima, iznosima pojedinih primljenih donacija i troškovima u kampanji.

Rezultati istraživanja pokazali su da su ukupni troškovi kampanje dostigli sumu od približno 100 milijuna HRK. Dokazano je da je većina stranaka objavila donekle točne procjene troškova kampanje, ali je također pokazala i veliku diskrepanciju između objavljenih i stvarnih troškova HDZ-a (koji je objavio tri puta niže brojke).

Ostale inicijative

U studenome 2006. godine primili smo odgovor od Županijskog državnog odvjetništva u Splitu u vezi **kaznenih prijava** koje je podnio GONG radi izbornih prijevара na predsjedničkim izborima 2005. godine. S obzirom da je državno odvjetništvo utvrdilo da nema osnova za podizanje optužnica, GONG je održao konferenciju za medije te se obratio glavnom državnom odvjetniku Mladenu Bajiću radi potpore. Glavni državni odvjetnik zatražio je nastavak istrage smatrajući da postoje osnove za pokretanje kaznenog postupka, a u veljači 2007. godine Vanja Škorić i Dragan Zelić ponovo su pozvani na davanje iskaza u policiji.

Konačno, u listopadu 2007. ured Državnog odvjetnika u Splitu je odlučio da postoji osnova za podizanje optužnice, odnosno da je počinjeno kazneno djelo, ali da ne postoje dokazi koji bi ukazivali na počinitelja.

PARTICIPATIVNA DEMOKRACIJA

Programsko područje Participativna demokracija uključuje GONG-ove aktivnosti kojima je cilj pridonijeti povećanju kvalitete i opsega participativne demokracije u Hrvatskoj, odnosno povećanom sudjelovanju građana u političkim procesima kroz upoznavanje građana s radom nacionalnih i lokalnih predstavničkih tijela te državnih institucija, poticanje komunikacije između građana i njihovih izabranih predstavnika te promoviranje odgovornosti i transparentnosti kao nužnih elemenata u radu državnih tijela, a kako bi se općenito pridonijelo podizanju povjerenja građana u demokratske institucije i njihove predstavnike.

1. Građanski sati

“Građanski sat” je susret između građana i njihovih izabranih predstavnika na lokalnoj i nacionalnoj razini tijekom kojeg građani postavljaju pitanja, hvale ili kritiziraju, ali i predlažu moguća rješenja tekućih problema u zajednici. Ti se susreti organiziraju s ciljem da komunikacija između birača i njihovih sadašnjih ili budućih predstavnika bude stalan i kontinuiran proces tijekom njihova mandata, a ne nešto što se događa samo u predizborno vrijeme.

Od jeseni 2000. godine širom Hrvatske se organiziraju Građanski sati u obliku tribina i radijskih emisija. Ovisno o interesu i temi, na Građanske sate pozivamo, uz njihove izabrane predstavnike (saborske zastupnike, gradske/općinske vijećnike, itd.), također i predstavnike Vlade, lokalnih izvršnih tijela, nezavisnih stručnjaka te sve one koji mogu građanima pružiti odgovore na njihova brojna pitanja.

Tijekom izvještajnog razdoblja organizirano je **208 Građanskih sati** – 32 u obliku radijskih emisija i 176 u obliku tribina. Na njima je sudjelovalo **605 gostiju** (saborski zastupnici, članovi gradskih/općinskih vijeća, ministri, gradonačelnici, načelnici, župani, stručnjaci, aktivisti, itd.). Tribine je posjetilo **4.832 građana**, a **144** su postavila pitanja tijekom radijskih emisija. Građanski sati su organizirani u sklopu pojedinih projekata, implementiranih na lokalnoj i nacionalnoj razini, uz potporu više različitih donatora i njima su pokrivena različita specifična tema ovisno o projektima.

! Od početka provođenja projekta organizirano je ukupno 1085 Građanskih sati širom Hrvatske u kojima je sudjelovalo 3.045 gostiju. Ukupno, 21.325 građana je prisustvovalo tribinama i 2.145 građana telefonskim se pozivom uključio u radijske emisije.

2. Otvoreni Sabor

Od ožujka 2001. godine GONG je organizirao za građane, u suradnji sa Službom za odnose s javnošću Hrvatskoga sabora, posjete Saboru. Posjete su u početku vodili predstavnici saborske Službe za odnose s javnošću, no od 2003. godine tu su ulogu preuzeli studenti koji volontiraju u sklopu GONG-ovog Internship programa. Srednje škole su iskazale velik interes za posjete Saboru i u skladu s time GONG je organizirao program obilaska Sabora prilagođen upravo srednjoškolcima. Za srednjoškolce koji su dolazili iz područja izvan Zagreba, uz sam obilazak Sabora, organiziran je i susret sa saborskim zastupnicima iz njihove izborne jedinice.

U lipnju 2006. godine GONG je prestao organizirati posjete za srednje škole u obimu u kojem je to ranije činjeno, postepeno zatvarajući projekt, uz poticanje građana da se za posjete prijavljuju direktno u Sabor. Od tada, posjete se organiziraju samo za specifične grupe građana i učenika u okviru određenih lokalnih i regionalnih projekata GONG-a u Hrvatskoj.

Tijekom 2007. godine, **sjednicama Sabora je prisustvovalo 45 građana i 309 građana je posjetilo Sabor** u obilascima koje je organizirao GONG.

! Od početka provođenja projekta u proljeće 2000. godine, sjednicama Hrvatskoga sabora prisustvovalo je 1043 građana, dok je 18.637 građana i učenika obišlo Sabor.

! Od početka provođenja projekta do njegova zaključenja u lipnju 2006., ukupno je 360 grupa učenika i građana posjetilo Hrvatski sabor. Od 2000. godine, 160 srednjih škola iz cijele Hrvatske sudjelovalo je, barem jednom, u obilasku Sabora.

3. Internship program

"Internship program" je volonterski program za studente i mlade profesionalce radi njihove dodatne edukacije i stjecanja praktičnih iskustava za što oni nemaju mogućnosti u okviru postojećih nastavnih programa u Hrvatskoj.

Internship program smo započeli provoditi u Hrvatskom saboru početkom 2001. godine kada je prvih 10 studenata prava i politologije počelo volontirati za zastupnike. Osim što program pruža mladima stjecanje vrijednog iskustva, treba napomenuti da je ovakav oblik pomoći u radu zastupnika i više nego dobrodošao.

Tijekom izvještajnog razdoblja, **15 studenata je volontiralo za zastupnike i klubove zastupnika** u Hrvatskome saboru.

Tijekom izvještajnog razdoblja poduzeti su koraci s ciljem da Sabor preuzme aktivnosti Internship programa, u skladu s izlaznom strategijom Programa od strane GONG-a. Predsjedništvo Sabora donijelo je odluku da Tajništvo dogovori s GONG-om okvir buduće implementacije Programa. Dogovoreno je da u međuvremenu GONG i dalje obavlja ulogu posrednika do isteka mandata dotadašnjeg saziva Sabora (studenj 2007.). Također, počevši od siječnja 2007. godine, Sabor je preuzeo obvezu isplate simboličnih mjesečnih naknada za pokrivanje troškova volontera.

*! Od početka provođenja projekta, **78 studenata i mladih profesionalaca volontiralo je za 34 zastupnika i nekoliko klubova zastupnika, te u 9 vladinih ureda i u tijelima lokalne/područne samouprave** u kojima se projekt provodio do svibnja 2005. godine.*

! Uzevši u obzir da je Program u vrijeme pokretanja 2001. godine bio prvi program volontiranja u hrvatskim državnim institucijama te ozbiljne prepreke na koje smo nailazili, posebice u prvim godinama provođenja Programa, činjenica da Sabor preuzima vođenje Programa za buduće studente, veliki je uspjeh.

4. Inicijative

Aktivnosti državnih institucija moraju biti javne te služiti građanima, s obzirom da su građani ti koji stvaraju potrebu za postojanjem navedenih institucija te iste financiraju plaćanjem poreza. Uvažavajući činjenicu da državne institucije ne bi ni postojale kad ne bi bilo građana, GONG se bavi inicijativama zagovaranja čiji je cilj da institut javnosti postane pravilo u Republici Hrvatskoj.

Zakon o pravu na pristup informacijama

GONG je proveo **dva istraživanja** o primjeni Zakona o pravu na pristup informacijama i to krajem 2005. te 2006. godine, pri čemu su oba istraživanja prikazala gotovo identične rezultate.

Rezultate istraživanja provedenog 2006. godine iskoristili smo tijekom 2007. godine kako bismo usporedili naše rezultate s Izvješćem o provedbi Zakona izrađenog od strane Središnjeg državnog ureda za upravu, a usvojenog od strane Hrvatskog sabora, pri čemu smo utvrdili kako su tijela javne vlasti istome uredu dostavljala krive podatke, a o čemu smo pisanim priopćenjem obavijestili javnost. Također, rezultati ovog istraživanja omogućili su GONG-u da počne aktivno zagovarati izmjene i dopune Zakona, posebice uvođenje institucije povjerenika za informacije, testa javnog interesa i testa razmjernosti, kao i postupno ukidanje popisa tijela javne vlasti.

U ovom izvještajnom razdoblju pružili smo **pravnu pomoć u ostvarivanju prava na pristup informacijama** brojnim institucijama i organizacijama.

GONG je također, u smislu zagovaranja transparentnosti u pregovorima o pristupanju RH u EU, od Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija zatražio **dostavu pregovaračkih stajališta** za predana poglavlja. Zahtjev je ustupljen Vladi RH koja je isti odbila bez valjanog obrazloženja, zbog čega je GONG pokrenuo upravni spor pri Upravnom sudu RH i to zbog nepoštivanja odredbe čl. 209. ZOUP-a. Odluka Suda očekuje se tijekom 2008. godine.

Ponovno je nekoliko dana prije i na sam **Međunarodni dan prava na pristup informacijama** (28. rujna), provedena kraća medijska kampanja. Cilj kampanje bio je informiranje, podizanje svijesti i edukacija građana o pravu na pristup informacijama kao i pravu na sudjelovanje u procesu donošenja odluka. Video i audio spot koji su izrađeni za kampanju 2006. godine, ponovno su prikazani na TV postajama te puštani u programu radijskih postaja koje su nam odobrile besplatno emitiranje. Spotovi su emitirani u programima 11 TV postaja te 20 radijskih postaja (uključujući HRT). Također nastavljena je distribucija edukacijskog letka građanima kako bi ih se educiralo o pravu na pristup informacijama.

Institucionalna suradnja u ovoj sferi znatno se poboljšala tijekom ovog izvještajnog razdoblja s obzirom da je GONG uspostavio direktnu suradnju sa SDUU, Akademijom lokalne demokracije (ALD), Agencijom za zaštitu osobnim podataka (AZOP) te Uredom vijeća za nacionalnu sigurnost (UVNS), a koje su institucije, djelomično ili u potpunosti, nadležne za provedbu ovog Zakona. U tom smislu, SDUU je pozvao GONG-ovu koordinatoricu istraživanja o implementaciji Zakona na sudjelovanje u **radnoj skupini za izradu početnog i naprednog edukacijskog modula za državne službenike i namještenike**. Tijekom 2007. godine izrađen je osnovni model edukacije državnih službenika i namještenika te su održane 4 edukacije na kojima su sudjelovali službenici iz brojnih tijela državne uprave, Vlade RH, Hrvatskoga sabora, Ustavnoga suda, AZOP-a, UVNS-a i drugi. Krajem ovog izvještajnog razdoblja GONG-ova predstavnica predložila je radnoj skupini plan i program naprednog modula edukacije koji je prihvaćen te se tijekom 2008. očekuje izrada modula te održavanje edukacija.

Uspostavljena je i suradnja s Akademijom lokalne demokracije koja je dosad organizirala **dva savjetovanja o provedbi predmetnog Zakona**, s tendencijom edukacije predstavnika jedinica lokalne samouprave. GONG-ove predstavnice održale su izlaganja o iskustvima udruge na oba savjetovanja (prosinac 2006. u Rijeci, lipanj 2007. u Splitu).

Nadalje, **GONG-ova predstavnica Ariana Vela postala je članicom Međunarodne mreže prava na pristup informacijama** (FOIA Network) koju čini iznimno velik broj organizacija cijelog svijeta koje zagovaraju uspješnu i kvalitetnu provedbu nacionalnih zakona te razmjenjuju iskustva.

GONG je također organizirao **okrugli stol o pravu na pristup informacijama** u travnju 2007. godine i to u Hrvatskome saboru, na kojem su gostovali državni tajnik SDUU-a, članovi UVNS-a, predsjednik Upravnog suda RH, predstavnici Grada Zagreba, organizacija civilnog društva, medija, saborski zastupnici te Povjerenica za informacije republike Slovenije, gđa. Nataša Pirc Musar koja je predstavila institut povjerenika za informacije i objasnila provedbu testa javnog interesa te prezentirala pojedine primjere iz slovenske prakse. GONG je predstavio rezultate posljednjeg istraživanja o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama te uputio preporuke za izmjene i dopune Zakona.

Na inicijativu GONG-a, uspostavljena je suradnja sa SDUU-om u organizaciji **konferencije povodom Međunarodnog dana prava na pristup informacijama**, a koji je održan 28. rujna u Novinarskom domu. Na konferenciji je, osim domaćih stručnjaka i predstavnika GONG-a, izlaganje održao i g. Sean Garvey iz Ureda povjerenice za informacije i pučke pravobraniteljice Republike Irske. Tijekom konferencije i službeno su najavljene izmjene i dopune Zakona o pravu na pristup informacijama, sukladno preporukama koje je uputio GONG.

Također, tijekom 2007. godine, Ured za ljudska prava Vlade RH pozvao je predstavnicu GONG-a da sudjeluje u izradi Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije tj. plana za naredno mandatno razdoblje. Predstavnicu GONG-a izradila je dio nacрта koji se odnosi na implementaciju Zakona o pravu na pristup informacijama, Zakona o tajnosti podataka i zakona o zaštiti osobnih podataka te predložila ciljeve koji se imaju ispuniti u sljedećem mandatnom razdoblju.

Tijekom cjelokupnog izvještajnog razdoblja, GONG se u brojnim navratima pojavljivao u medijima povodom pitanja u vezi prava na pristup informacijama te se prometnuo u jednu od najznačajnijih hrvatskih organizacija kada se radi o pitanjima u vezi ovog Zakona.

Zakon o tajnosti podataka i Zakon o informacijskoj sigurnosti

Zakon o tajnosti podataka te Zakon o informacijskoj sigurnosti usko su povezani s implementacijom Zakona o pravu na pristup informacijama, s obzirom da omogućuju uskratu određenih informacija zbog zaštite interesa Republike Hrvatske tj. na određeni način derogiraju odredbe Zakona o pravu na pristup informacijama.

U veljači 2007. godine GONG je održao **konferenciju za medije** u suradnji s Hrvatskim novinarskim društvom, a povodom ponovnog upućivanja Prijedloga zakona o tajnosti podataka u saborsku proceduru. Na istoj je konferenciji izražena bojazan i zabrinutost zbog zakonskih rješenja koja i dalje omogućuju zlouporabu instituta tajnosti podataka na štetu Zakona o pravu na pristup informacijama.

Ured vijeća za nacionalnu sigurnost izradio je Nacrt konačnog prijedloga zakona te pozvao predstavnike GONG-a na prezentaciju istoga. Predstavnici GONG-a sudjelovali su na prezentaciji Konačnog prijedloga zakona o tajnosti podataka na kojem su također sudjelovali predstavnici Pravnog fakulteta u Zagrebu, Centra za mirovne studije te Centra za ljudska prava. Na istome je savjetovanju GONG insistirao na uvođenju određenih **izmjena u tekst** Konačnog prijedloga zakona koje su se prvenstveno odnosile na stvaranje povoljnog zakonskog režima za uvođenje testa javnog interesa u Zakonu o pravu na pristup informacijama. Temeljem toga prijedloga, u Zakon je unesena jedna od važnijih izmjena koja je omogućila provedbu svojevrsnog testa javnog interesa te ostavila mogućnost propisivanja istoga drugim zakonima.

Zakon je usvojen u srpnju 2007. godine.

GONG je bio aktivno uključen u istraživanje o implementaciji zakonskih odredbi. S tim u vezi, GONG je pružio besplatnu pravnu pomoć Centru za mirovne studije (CMS) u njihovu zahtjevu u vezi klasificiranih dokumenata o NATO-u. Budući da je pristup tim dokumentima odbijen iz razloga tajnosti podataka, GONG je sastavio žalbu, požurnicu, a potom i upravnu tužbu koja je upućena Upravnom sudu RH. Presuda se očekuje tijekom 2008. godine.

Transparentnost rada Hrvatskoga sabora

GONG je nastavio nadzirati provedbu Pravilnika o javnosti rada Hrvatskog sabora. U travnju 2007. GONG je prosvjedovao kod Predsjedništva Sabora zbog slučaja odbijanja izdavanja stalne saborske akreditacije novinarki Varaždinskih vijesti Heleni Puljiz kojoj je akreditacija izdana nakon mjesec dana.

Vanjski članovi saborskih Odbora

Prema Poslovniku Hrvatskoga sabora i bez posebnog obrazloženja, samo 11 od 24 saborska odbora ima vanjske članove – stručnjake koji savjetuju članove odbora tijekom sjednica. Dodatno, nisu određeni jasni kriteriji za imenovanje vanjskih članova u odborima koji ih imaju.

Nakon što su prijedlozi GONG-a i dviju stranaka u Hrvatskom saboru o izmjeni Poslovnika odbijeni od strane Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, predstavnici GONG-a nastavili su inicirati javnu debatu o potrebi uvođenja vanjskih članova odbora u više navrata (javna rasprava na temu sudjelovanja nevladinih organizacija u procesu konzultacija s državnim institucijama, Zagreb, svibanj 2007., javna rasprava o suradnji nevladinih organizacija i Hrvatskog sabora, lipanj 2007.)

Sad kad su krajem godine izabrani novi zastupnici, GONG će nastaviti zagovarati za jasne kriterije pri odabiru vanjskih članova odbora.

Izbor sudaca Ustavnog suda

Tijekom 2007. godine Hrvatski sabor trebao je izabrati ukupno 9 novih sudaca Ustavnog suda zbog isteka mandata.

GONG je aktivno pratio postupak izbora sudaca te javne razgovore s kandidatima. Zbog ubrzane procedure i nedovoljnog vremena koje je ostavljeno javnosti kako bi upoznala kandidate i o njima

raspravljala, GONG se u srpnju oglasio prosvjedujući protiv ubrzanog načina biranja sudaca Ustavnog suda. Za još 3 suca Ustavnog suda postupak izbora je u tijeku.

5. Europa u razredu

Tijekom posljednjih sezona projekta „Prvi put biram“, nastavnici koji su sudjelovali u projektu, predlagali su osmišljavanje slične radionice na temu Europske unije kako bi se dodatno educirala najmlađa glasačka populacija u Hrvatskoj. Slični prijedlozi i upiti stizali su i od samih učenika koji su sudjelovali na radionicama „Prvi put biram“, nezadovoljnih količinom i kvalitetom informacija o Europskoj uniji koju dobivaju, prije svega, iz medija.

Svjesni kompleksnosti tematike Europske unije i učinaka članstva Hrvatske u Uniji, kao i postojećeg obrazovnog programa koji dijelom pokriva teme Europske unije, u suradnji sa Službom za informiranje Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija razvili smo radionicu koja je prilagođena učenicima završnih razreda srednjih škola te na zanimljiv i interaktivan način objašnjava konkretne učinke članstva Hrvatske u Uniji, posebice što ono znači za mlade, njihovu mobilnost, obrazovanje i buduće zapošljavanje. Jedna od osnovnih poruka ove radionice je **poticanje mladih na objektivno razmišljanje o Europskoj uniji i smanjivanje predrasuda o Uniji koje su rezultat neinformiranosti i parcijalnih informacija o učincima članstva Hrvatske u EU.**

Početkom veljače 2007. godine u srednjim školama na području cijele Republike Hrvatske, pokrenuli smo prvu sezonu projekta „Europa u razredu“.

Od ukupno 349 kontaktiranih srednjih škola, ove smo školske godine radionice „Europa u razredu“ održali u **143 škola** širom Republike Hrvatske. Tijekom drugog polugodišta, **od 21. veljače 2007. do 7. svibnja 2007.** održana je **601 radionica**. U radionicama koje je provodilo **20 educiranih trenera**, sudjelovalo je **više od 16.000 učenika** završnih razreda srednjih škola.

! Posebnu pozornost izazvala je prateća brošura „Europska uniJA?“ koja donosi osnovne informacije o EU te poveznice na Internet stranice relevantnih domaćih i europskih institucija. Uz 18.000 primjeraka brošure podijeljenih učenicima koji su sudjelovali u radionici, tiskano je dodatnih 18.000 primjeraka koji su distribuirani Agenciji za obrazovanje te kroz časopis „Meridijani“.

6. Projekt “Dobrog upravljanja”

U svibnju 2006. godine, počeli smo provoditi projekt “Promocija principa dobrog upravljanja i povećanog sudjelovanja građana u procesu donošenja odluka u Republici Hrvatskoj”. Projekt se provodi širom Hrvatske do 15. studenoga 2007. godine, u sklopu programa CARDS 2003 i 2004 koje financira Europska unija.

Glavni cilj projekta je promocija i zaštita principa dobrog upravljanja, kao i jačanje sudjelovanja građana u procesima donošenja odluka na lokalnoj razini u Hrvatskoj. Projekt je primarno usmjeren na građane, lokalne organizacije civilnog društva, mjesne odbore, vijeća nacionalnih manjina i lokalne dužnosnike, kako bi se poboljšala njihova međusobna komunikacija.

Do kraja ovog izvještajnog razdoblja od ukupno predviđenih 216 organizirano je 199 Građanskih sati. U razdoblju od travnja do srpnja 2007. godine organizirano je 16 ciklusa radionica o javnome zagovaranju za niz udruga, a u tijeku je i izrada animiranog DVD-a na istu temu. U ožujku ove godine izrađeno je 50.000 primjeraka edukativne brošure „Neka se glas građana čuje i u lokalnoj zajednici“ koja objašnjava lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu. U rujnu prošle godine provedena je dvotjedna nacionalna edukativna kampanja na temu prava na pristup informacijama u programima 11 TV i 36 radijskih postaja, a ista je ponovljena ove godine u manjem opsegu.

7. Projekt osnaživanja OCD-a i razvoja međusektorske suradnje u Sisačko - moslavačkoj županiji

U svibnju 2006. godine, Regionalni ured Zagreb je započeo, u partnerstvu s udrugom SMART, provođenje projekta "Osnaživanje organizacija civilnog društva i razvoja međusektorske suradnje u Sisačko-moslavačkoj županiji". Projekt se provodio u sklopu Regionalnog operativnog programa Sisačko-moslavačke županije, a financirala ga je Europska unija kroz program CARDS 2003.

Aktivnosti projekta provodile su se do prosinca 2007. godine u **7 ciljanih gradova/općina Sisačko-moslavačke županije**: Hrvatskoj Kostajnici, Kutini, Novskoj, Petrinji, Sisku, Sunji i Topuskom. Cilj je projekta bio pridonijeti osnaživanju OCD-a u županiji, potaknuti građane (posebno mlade i OCD-ove) na sudjelovanje u lokalnim razvojnim politikama, te unaprijediti komunikaciju i strateške odnose između različitih dionika u županiji.

U razdoblju od 1. siječnja 2007. do kraja projekta - 31. prosinca 2007. održana je 31 radionica "Prvi put biram" za maturante, više od 667 građana i učenika dobio je priliku posjetiti Sabor i Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, organizirano je 26 Građanskih sati u formi tribina i kontakt radio emisija, održana je Radionica zagovaranja te Radionica o radu s medijima za predstavnike udruga. Organiziran je i studijski posjet Gradu Rijeci za predstavnike OCD-a i lokalnih dužnosnika Sisačko-moslavačke županije te dodijeljene diplome za sve sudionike projekta. SMART je proveo 5 modularnih treninga, također za predstavnike udruga.

8. Aktivnosti u ratom pogođenim područjima

Uz potporu Misije OESS-a u Hrvatskoj, implementiran je projekt civilne političko-ekonomske edukacije i poticanja sudjelovanja građana u **4 slavonske županije**.

Regionalni ured Slavonski Brod počeo je u rujnu 2006. godine provoditi aktivnosti u 4 slavonske županije u sklopu projekta „Civilna politička i demokratska edukacija, lokalno samoorganiziranje i poticanje sudjelovanja u ciljanim županijama zapadne Slavonije“. Tijekom osam mjeseci provođenja projekta organiziran je 31 Građanski sat, 4 informativna štanda o EU, 7 posjeta Hrvatskome saboru, 2 radionice o javnome zagovaranju i 6 medijskih radionica.

9. Projekt „I građani odlučuju!“

U rujnu 2006. godine započeli smo provoditi projekt „I građani odlučuju!“ u **9 ciljanih gradova/općina** širom Hrvatske, uz financijsku potporu američkog veleposlanstva u Hrvatskoj. Glavni cilj projekta bilo je uključivanje građana i predstavnika civilnog društva u procese donošenja odluka na lokalnoj razini, otvaranje komunikacijskih kanala između lokalnih dužnosnika i građana te jačanje lokalnih organizacija civilnog društva kako bi one aktivno sudjelovale u razvoju lokalne zajednice.

Projektne aktivnosti uključivale su organizaciju tribina i radijskih emisija u ciljanim gradovima/općinama u suradnji s organizacijama civilnog društva te edukacijski seminar za predstavnike organizacija civilnog društva o temama javnog zagovaranja i rada s medijima, uz primjere dobre prakse u komunikaciji između lokalnih dužnosnika, lokalnih organizacija civilnog društva i građana. Projekt je implementiran do travnja 2007. godine u Donjem Miholjcu, Drnišu, Dvoru, Imotskom, Lipiku, Korenici, Senju, Sinju te Županji, s konačnim ciljem jačanja lokalnih organizacija civilnog društva kako bi one nastavile provoditi slične aktivnosti u budućnosti.

10. Projekt „Misli globalno, djeluj lokalno!“

Cilj projekta "Misli globalno, djeluj lokalno" je pružiti mogućnost mladima između 14 i 19 godina starosti da razviju vještine potrebne za aktivno sudjelovanje u procesima donošenja odluka na lokalnoj razini. Time se želi utjecati na promjenu negativnog stava koji mladi općenito imaju prema politici, pružajući im mogućnost da preuzmu odgovornost za provođenje i financiranje dogovorenih mjera na lokalnoj

razini. Originalna ideja je razvijena u Instituut voor Publiek en Politiek (IPP – nizozemskom Centru za političku participaciju) i GONG je prva organizacija koja je provela taj projekt u jugoistočnoj Europi, krajem 2006. godine.

U 2007. godini projekt je ponovno proveden u Gradu Rijeci, s „Danom akcije“ kao centralnim događajem koji je održan 5. listopada u prostorijama lokalne vlasti, gdje je **80-ak srednjoškolaca, radeći u grupama, razvijalo lokalne projekte malog opsega na temu "Mladi pomažu starijima"**. Učenicima je dodijeljen ograničen iznos novčanih sredstava za implementaciju jednog projekta oko čijeg se izvođenja dogovore (jednako kao što lokalni dužnosnici raspravljaju o lokalnim projektima i glasuju za najbolji prijedlog). Učenici su odlučili da je najbolji prijedlog projekta bio onaj grupe koja je predložila projekt uređenja okoliša Doma za starije i nemoćne osobe na riječkoj Kantridi, što je i realizirano u prosincu.

Dan akcije u 2007. godini u potpunosti je financirao Grad Rijeka, a tijekom 2008. planira se širenje projekta i na druge gradove.

! Grad Rijeka nominirao je projekt „Misli globalno, djeluj lokalno“ kao Naj-akciju za djecu i mlade te je projektu dodijeljena Povelja za uzorno provedenu akciju za djecu i mlade 2006. godine. Ta se Povelja dodjeljuje izabranim gradovima između onih koji sudjeluju u inicijativi Gradovi i općine prijatelji djece, koju je 1996. godine pokrenuo UNICEF.

11. Izgubljen-nađen – Vodič za ostvarivanje prava i interesa građana pred javnim institucijama

Drugo izdanje brošure „Izgubljen-nađen – Vodiča za ostvarivanje prava i interesa pred javnim institucijama“ tiskano je tijekom 2006. godine u 12.700 primjeraka, a brošura je namijenjena je svim građanima koji se žele upoznati sa svojim pravima, s ciljem olakšavanja njihova snalaženja među javnim institucijama kako bi efikasno ostvarili svoja prava i interese.

Tijekom 2007. godine gotovo **10.000 primjeraka Vodiča uspješno je distribuirano** kroz GONG-ove regionalne urede, različite nevladine udruge, državne i lokalne institucije te područne urede OEES-a.

U 23 tematski podijeljena poglavlja, nalaze se odgovori na najčešća pitanja i probleme s kojima se građani susreću u svakodnevnom životu – uz upute kome i kako se obratiti, kao i navođenje zakona i propisa u kojima je moguće pronaći detaljnija objašnjenja. Elektronsko izdanje Vodiča dostupno je na <http://www.gong.hr/page.aspx?PageID=38> i ono se redovito ažurira, a građani mogu pronaći na istoj web stranici i pdf verziju Vodiča.

Tijekom izvještajnog razdoblja dodani su **novi članci u elektronskom** izdanju Vodiča poput članaka o Ustavnom sudu, kontroli javnih nabava, zaštiti osobnih podataka, savjetima mladih, rješavanju sporova mirenjem, nadležnosti institucija u slučaju elementarnih nepogoda, novi popis tijela javne vlasti... Dodatno, u Vodič su unesene i izmjene koje se odnose i uzrokovane su čestim promjenama u zakonima te u nazivima institucija i tijela javne uprave u Hrvatskoj.

12. Mrrak projekt

Regionalni ured GONG-a u Rijeci, u partnerstvu s udrugama SMART (Rijeka), Centar za građanske inicijative (Poreč) i Pokretač (Korenica) od siječnja 2007. godine započeo je provoditi trogodišnji projekt „Mreža za razvoj regionalnih kapaciteta – MRRAK“ kojeg financira Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva. Cilj projekta je osnaživanje kapaciteta organizacija civilnog društva na području Primorsko-goranske, Istarske i Ličko-senjske županije.

Nakon izrade poslovnog plana projekta i procjene potreba organizacija civilnog društva, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, medija i poslovnog sektora na, Regionalni ured GONG-a u Rijeci provodi aktivnosti vezane uz osnivanje foruma udruga u Rijeci te izradu i donošenje dokumenta o suradnji između organizacija civilnog društva i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Primorsko-goranskoj i Ličko-senjskoj županiji i gradovima Gospiću, Vrhovinama, Lovincu, Korenici, Puli, Pazinu i Umagu.

U prosincu je Mreža organizirala **Konferenciju o suradnji jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i organizacija civilnog društva** u Rijeci, na kojoj su ispred GONG-a izlagali Vanja Škorić i članovi Regionalnog ureda GONG-a, Aleksandra Vinkerlić i Igor Bajok.

14. Projekt „Prilagodba i konkurentnost slavonsko-baranjskih poljoprivrednika europskom tržištu“

Regionalni ured GONG-a u Slavonskom Brodu započeo je u srpnju 2007. s pripremama za održavanje 9 Građanskih sati u četiri slavonske županije. Građanski sati održavali su se od listopada 2007. do kraja siječnja 2008., a njihov cilj je informiranje i educiranje poljoprivrednog stanovništva Slavonije i Baranje o europskim procesima, tijeku pregovora između Hrvatske i EU u poglavlju „Poljoprivreda i ruralni razvoj“, prepristupnim fondovima i o ostalim učincima pridruživanja Hrvatske Uniji, a koji su u vezi s ovom temom. Projekt financira Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija.

CIVILNO DRUŠTVO

Programsko područje Civilno društvo uključuje GONG-ove aktivnosti usmjerene na poticanje sustavne suradnje organizacija civilnog društva (OCD) u Hrvatskoj i razvoj mehanizama potpore za te organizacije, uz promociju aktivizma i sudjelovanja građana na lokalnoj i regionalnoj razini.

1. Inicijative

S obzirom na nedostatan pravni okvir za rad nevladinih organizacija, GONG je od 2000. godine aktivan na području zagovaranja za usvajanje kvalitetnijeg pravnog okvira za samoodrživi razvoj civilnog društva u Hrvatskoj.

Nacrt Zakona o volonterstvu

Zajedno s ostalim nevladinim organizacijama GONG je nastavio rad u **radnoj skupini** koja je pripremala nacrt Zakona o volonterstvu. Nakon dovršetka Nacrta u rujnu i javne rasprave koja je uključivala predstavnike nevladinih organizacija u prosincu, Nacrt Zakona upućen je u saborsku proceduru i usvojen je u drugom čitanju u veljači 2007. godine. GONG je sudjelovao u **izradi knjižice** Zakonsko uređenje volonterstva u Republici Hrvatskoj u lipnju 2007. godine kojom se detaljnije pojašnjavaju prava i dužnosti volontera te organizatora volontiranja.

GONG je, zajedno s nekoliko drugih udruga i ECNL-om, doprinio u izradi publikacije o primjeni Zakona o volonterstvu koja je tiskana i distribuirana udrugama širom Hrvatske u rujnu 2007. godine. Predstavnicu GONG-a sudjelovala je na 3. godišnjoj nacionalnoj konferenciji o volonterstvu, u organizaciji Zaklade za razvoj civilnoga društva, također u rujnu. U prosincu je GONG primio poziv za nominiranje predstavnika u Nacionalni odbor za razvoj volonterstva koji je osnovala Vlada RH u svojstvu savjetodavnog tijela. Predstavnicu GONG-a Vanja Škorić imenovana je u Odbor i sudjelovala je na dvije sjednice Odbora, radeći na Etičkom kodeksu za volontere i odlučivanju o dodjeli Državne nagrade za volontiranje.

Prijedlog zakona o ostvarivanju prava na pravnu pomoć

U srpnju 2007. Vlada RH je usvojila te u saborsku proceduru uputila Prijedlog zakona o ostvarivanju prava na pravnu pomoć koji ne poštuje Ustavno načelo jednakog pristupa sudovima, onemogućuje građane lošeg imovnog stanja u primanju pravne pomoći te uspostavlja monopol odvjetnika, na način da u potpunosti ograničava udruge te proizvodi efekt kaznene odgovornosti za iste.

Zbog navedenog je GONG kontaktirao brojne udruge civilnog društva koje pružaju pravnu pomoć građanima RH te je uspostavljena **koalicija više od 20 udruga** te brojnih mreža koje se bave

pružanjem pravne pomoći, što ukupno čini preko 50 najistaknutijih udruga u RH. Između ostaloga, u koaliciju su se uključili HHO, B.a.B.e, Centar za mirovne studije, SDF i dr., dok je GONG-ova predstavница Ariana Vela izabrana za koordinatoricu Koalicije.

GONG je prvo samostalno, a po uspostavi koalicije i u ime koalicije, postavio dva pisana upita Ministarstvu pravosuđa te Vladi RH o ovom Prijedlog zakona i o vrlo lošim zakonskim odredbama. Održana je i konferencija za medije na kojoj je zatraženo povlačenje Prijedloga zakona iz procedure, formiranje nove radne skupine u kojoj će sudjelovati i udruge te provedba istraživanja (case study-a) o tome koje se udruge bave pružanjem pravne pomoći i u kojim pravnim granama.

Tijekom ljeta 2007. Koalicija je pridobila potporu Pučkog pravobranitelja, Pravobraniteljice za djecu, Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Centra za ljudska prava, Delegacije Europske komisije u RH, OESS-a, brojnih veleposlanstava te brojnih odvjetnika/ca. Nadalje, tijekom toga razdoblja, članovi/ce Koalicije u više su navrata istupali u medijima, ističući važnost Zakona te njegove negativne reperkusije.

Vlada je u rujnu 2007. usvojila Konačni prijedlog zakona koji nije sadržavao izmjene kako su preporučile udruge i on je upućen u saborsku proceduru. Koalicija je dobila podršku Pučkog pravobranitelja, saborskih Odbora za ljudska prava i Odbora za ravnopravnost spolova, profesora s Pravnog fakulteta u Zagrebu, medija, građana i sl. Uspješno je dogovoreno održavanje tematske sjednice saborskih Odbora za ljudska prava i Odbora za ravnopravnost spolova povodom ove problematike te poslano još jedno otvoreno pismo predsjedniku Vlade RH te ministrici pravosuđa u kojem su ponovljeni zahtjevi izneseni u srpnja te upozoreno na probleme koje će građanima lošeg imovnog stanja uzrokovati ovaj zakon.

Unatoč sastanku s ministricom pravosuđa Anom Lovrin i jakom javnom pritisku za povlačenjem Zakona iz saborske procedure, Vlada to nije učinila i prijedlog je stavljen na dnevni red tijekom posljednje sjednice Sabora. Tijekom ovoga razdoblja održano je još nekoliko konferencija za medije Koalicije kojima se informiralo javnost o lošim aspektima Zakona te zagovaralo za povlačenje Prijedloga zakona iz saborske procedure. Konačno, Sabor nije glasovao o prijedlogu zakona te je cijeli proces krenuo ispočetka.

Koalicija je od premijera i ministrice pravosuđa zatražila osnivanje nove radne skupine u kojoj će predstavnike imati svi dionici. Po ministričinoj odluci, dvije predstavnice Koalicije, od kojih jedna predstavница GONG-a, imenovane su članicama radne skupine.

Preliminarni sastanak radne skupine održan je u prosincu i na njemu su predstavnice Koalicije ponovno zatražile izradu potpuno novog prijedloga zakona.

Novi Zakon o zakladama

Zakon o zakladama potrebno je mijenjati na način da se pravna procedura osnivanja zaklada pojednostavi. Sukladno sadašnjem pravnom okviru, procedura je nepotrebno složena.

Tijekom ovog izvještajnog razdoblja, GONG je aktivno sudjelovao na izradi novog Zakona o zakladama i to u suradnji s domaćim i inozemnim pravnim stručnjacima, kao i organizacijama kao što su AED, ECNL, USAID i sl. Uspostavljena je komunikacija sa svim hrvatskim zakladama te je održano nekoliko **savjetovanja** s istima, na kojima je sudjelovao i GONG. Na istim su savjetovanjima izneseni formalni i, što je najvažnije, praktični problemi zaklada, a posebice oni koji se odnose na dugotrajan i kompliciran proces registracije te zaklade mortis causa.

Nacrč Prijedloga zakona o zakladama upućen je Središnjem državnog uredu za upravu kao nadležnom tijelu na reviziju, pri čemu je isto tijelo također naglasilo kako je potrebno mijenjati Zakon.

Afera SOA i Savjet za razvoj civilnog društva

GONG je zajedno s 14 predstavnika nevladinih udruga organizirao **prosvjed** i poslao **Otvoreno pismo Vladi Republike Hrvatske** u siječnju 2007. povodom Dana udruga koje je organizirao Ured za udruge pod visokim pokroviteljstvom potpredsjednice Vlade RH i ministrice obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Jadranke Kosor.

Povod prosvjeda bile su činjenice da Savjet za razvoj civilnog društva nije konstituiran više od 4 mjeseca, da su se nad članovima i članicama izabranima od strane udruga u Savjet provodile protuzakonite sigurnosne provjere te da su se predstavnici civilnog društva u Zajedničkom odboru civilnog društva EU i Hrvatske imenovali iza zatvorenih vrata. Udruge su tražile hitnu smjenu predstojnice Ureda za udruge Jadranke Cigelj, što je Vlada po hitnom postupku istoga dana i učinila.

Iako su činjenice o sigurnosnim provjerama poznate još od sredine prosinca 2006. kad je Centar za mirovne studije upozorio i Vladu i javnost da tajne službe provode sigurnosnu provjeru njihove aktivistice Sandre Benčić, koja je u ime udruga za ljudska prava kandidirana za članicu Savjeta, Vlada je reagirala tek nakon što je 15 nevladinih organizacija prosvjedovalo uoči početka Dana udruge.

Jadranka Cigelj novinarima je potvrdila da ona osobno naložila tajnim službama ispitivanje života aktivista. Vlada, međutim, nije razriješila J. Cigelj zbog toga što je zloupotrijebila svoj položaj i obavještajnim službama naložila provjeru uglednih aktivista, a niti su premijer Sanader ili netko drugi od ministara pokrenuli pitanje odgovornosti postupanja tajnih službi.

Vlada je Jadranku Cigelj formalno smijenila zbog upitnika kojim je navodno ona "neovlašteno i zloupotrebom položaja od članova savjeta tražila osobne podatke koje je namjeravala poslati Sigurnosno-obavještajnoj agenciji". No, riječ je o šaljivom upitniku, a ne onom pravom SOA-e, dakle o papiru koji su tog jutra udruge dijelile na prosvjedu kako bi ilustrirale besmisao angažiranja tajnih službi. Nevladine udruge bile su nezadovoljni postupkom Vlade jer su smijenili Jadranku Cigelj zbog krivog razloga, a ne zato što je naložila tajnim službama provjere.

Predstavnici nevladinih udruga višekratno su tražili **nadzor Vijeća** za građanski nadzor sigurnosnih službi u ovom slučaju te **očitovanja SOA-e i državnog vrha** na niz nepravilnosti koje su se dogodile prilikom obavljanja sigurnosnih provjera. Odgovore uglavnom nisu dobili, osim očitovanja Vijeća koje je ustvrdilo da sigurnosne provjere nisu bile nezakonite, ali da su provjeravanim članovima prekršena ljudska prava. Također je pokrenut postupak izrade nove Uredbe o sigurnosnim provjerama koja bi trebala detaljno propisivati način i ovlasti za vršenje provjera. Jedna od provjeravanih članica Savjeta pokrenula je i postupak pred Europskim sudom za ljudska prava.

GONG je, kao i mnoge druge udruge, pozdravio imenovanje Igora Vidačaka na mjesto predstojnika Ureda za udruge, s kojim je tijekom 2007. godine uspostavljena kvalitetna suradnja.

Strategija za razvoj civilnog društva i Operativni plan

Operativni plan nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva, za razdoblje od 2007. do 2011. godine usvojen 1. veljače 2007. Izrađen je prema prijedlogu nacionalne strategije za razvoj civilnog društva usvojenom od strane Vlade RH 12. srpnja 2006. godine. Predstavnici GONG-a nastavili su surađivati s Uredom za udruge te Savjetom za razvoj civilnog društva na aktivnostima ostvarivanja ciljeva iz Strategije.

Policy paper – proces konzultacija organizacija civilnog društva i vlade u procesu izrade zakonskih tekstova

Predstavnicu GONG-a pozvana je od strane Ureda za Udruge Vlade RH te ECNL-a u svibnju 2007. da izradi policy paper o procesu sudjelovanja organizacija civilnog društva u izradi zakonskih tekstova, s naglaskom na dosadašnju praksu u RH. Po izradi policy papera o domaćoj i međunarodnoj praksi, Ured za udruge Vlade RH izdat će brošuru, a sve u svrhu iznalaženja i uspostavljanja kvalitetnog modela sudjelovanja. Konačni rezultat predstavljala bi izrada Kodeksa ili Pravilnika kojim bi se institucionalizirala navedena suradnja.

2. Suradnja s institucijama, organizacijama i udrugama u Hrvatskoj

► Hrvoje Rančić, koordinator Regionalnog ureda GONG-a u Zadru pridružio se nekolicini organizacija civilnog društva iz Zadra u aktivnostima usmjerenima na razvijanje Gradskog akcijskog programa za mlade koji uključuje lokalne organizacije mladih i omogućava šire sudjelovanje svi zainteresiranih pojedinaca. U sklopu Gradskog programa pokrenuta je kampanja „Sad reci il' zauvijek šuti". Hrvoje

predstavlja GONG u **Radnoj skupini**, a tijekom travnja i svibnja GONG je organizirao 5 tribina na temu Gradskog programa djelovanja za mlade.

▸ Dragan Zelić predstavio je iskustva GONG-a u promatranju izbora i medijskim kampanjama u prošlim izborima u Hrvatskoj sudionicima (hrvatskim novinarima) seminara „**Izborna izvještavanje za novinare tiskanih medija**“, održanima u **travnju** i **svibnju 2007.** u Opatiji, u organizaciji Međunarodnog centra za obrazovanje novinara. Ostale prezentacije držali su profesori s Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu, profesori sa Sveučilišta u Dubrovniku te drugi stručnjaci.

▸ Na poziv WYG International-a, Savjeta za nacionalne manjine i Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, GONG je sudjelovao u radu Upravnog odbora **projekta CARDS 2003 „Potpora Vijećima nacionalnih manjina u područjima od posebne državne skrbi**“. Projekt je uključivao GAP analizu rada vijeća nacionalnih manjina, izradu edukativnih priručnika i kampanje za podizanje svijesti među građanima. Dragan Zelić je predstavljao GONG u **Upravnome odboru do ožujka 2007.** kad je izašao iz Upravnog odbora zbog potencijalnog sukoba interesa budući da se GONG namjeravao javiti WYG-u na poziv o provođenju edukativne kampanje povodom manjinskih izbora.

▸ Regionalni ured GONG-a u Rijeci nastavio je sa sudjelovanjem u razvoju civilnog društva u riječkome području. Aleksandra Vinkerlić bila je članica **Savjeta za promociju volonterstva u Primorsko-goranskoj županiji**, a Igor Bajok je bio predsjednik **Odbora za koordinaciju suradnje između organizacija civilnog društva i Grada Rijeke**.

▸ Predstavnici Regionalnog ureda GONG-a u Slavonskome Brodu sudjelovali su tijekom izvještajnog razdoblja na **četiri sjednice** Gradskog vijeća Slavanskog Broda.

▸ U **studenome 2006.** godine, Aleksandra Vinkerlić priključila se **radnoj skupini** za izradu Lokalnog akcijskog plana za mlade u Istarskoj županiji koje je radila tijekom 2007., a radna verzija Lokalnog programa djelovanja za mlade predstavljena je u kolovozu 2007. (www.istra-istria.hr)

▸ Krajem 2006. godine, koordinacija nekoliko organizacija civilnog društva – „**Pravo na grad**“, pristupila je GONG-u radi potpore njihovim aktivnostima usmjerenima na podizanje transparentnosti donošenje odluka u Gradu Zagrebu. Preciznije, problem je započeo donošenjem odluke o gradnji trgovačkog centra s podzemnim garažama u zaštićenoj urbanoj zoni centra grada, bez ikakve javne rasprave o tome. Tijekom 2007. godine **volonteri** GONG-a sudjelovali su u organiziranom prikupljanju potpisa za peticiju „Protiv devastacije Cvjetnog trga“. Osim toga sudjelovali su u javnim akcijama opasivanja bloka Cvjetnog trga razglednicama građana te u prosvjedu ispred Gradske skupštine Grada Zagreba kada su svoj stav iznosili pjevanjem.

▸ Hrvoje Rančić u **ožujku** je bio govornik na **okruglom stolu** „Civilno društvo u procesu demokratske tranzicije“ u Zadru organiziranom od strane Političke akademije.

▸ Vanja Škorić i Damir Azenić sudjelovali su tijekom **ožujka, travnja i listopada 2007.** u **radnim skupinama** za ocjenjivanje projekata pristiglih Uredu za ljudska prava.

▸ Ariana Vela je u **ožujku 2007.** održala izlaganje na temu prava na pristup informacijama u Gradskoj vijećnici Grada Bjelovara

▸ Centar za stručno osposobljavanje i obrazovanje službenika SDUU-a u proljeće 2007. osnovao je radnu grupu s ciljem osmišljavanja programa za obrazovanje državnih službenika o Zakonu o pravu na pristup informacijama. U **radnu grupu** je, pored predstavnika državnih institucija, uključena i predstavnica GONG-a Ariana Vela. Tijekom ovog izvještajnog razdoblja izrađen je osnovni modul te su provedene **četiri edukacije** zaposlenika Hrvatskog sabora, ministarstava, Ustavnog suda, Pučkog pravobranitelja, županija i dr. Ariana je sudjelovala u dijelu edukacije oko pravu na pristup informacijama, zaštite osobnih podataka i tajnosti podataka te održala interaktivnu radionicu s primjerima iz prakse. Izrada naprednog modula predviđena je za početak 2008. godine.

▸ Na poziv Centra za mirovne studije, Suzana Jašić je u **svibnju** gostovala na **kolegiju** Mirovnih studija „Civilno djelovanje i javne politike“. Ideja kolegija je da sudionici/ce dobiju osnovnu ideju oko toga što su javne politike i koje su moguće vrste djelovanja - akcija i aktivnosti koje ih podupiru, a GONG je jedna od nevladinih organizacija koja se predstavila polaznicima kao primjer dobre prakse.

▸ Vanja Škorić je u **svibnju** izlagala na **konferenciji** „Novi modeli savjetovanja Vlade i organizacija civilnog društva“ organiziranoj od strane Ureda za udruge, na temu iskustava GONG-a u procesu savjetovanja s državnim institucijama u procesu izrade i provedbe novih zakonodavnih akata, programa, strateških dokumenata itd, kao i očekivanih poboljšanja standarda u procesu savjetovanja. Cilj konferencije bio je potaknuti izradu Kodeksa pozitivne prakse za savjetovanje Vlade i organizacija civilnog društva u pripremi i provedbi novih zakonodavnih akata, u skladu s najboljom europskom praksom na tom području. Izrada navedenog Kodeksa među prioritetnim je mjerama Operativnog plana provedbe Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva, usvojenog na sjednici Vlade RH u veljači 2007. godine.

▸ Sandra Pernar je u **svibnju** sudjelovala na **okruglom stolu** kojeg je organiziralo švedsko veleposlanstvo povodom povlačenja švedskih donatora iz Hrvatske. Sandra je održala **prezentaciju** o financijskoj održivosti GONG-a.

▸ Vanja Škorić je sudjelovala u **svibnju** na **okruglom stolu** o novoj regulaciji volonterstva u organizaciji Grada Zagreba na kojem je prezentirala budući zakonski okvir.

▸ Na poziv Primorsko-goranske županije, Regionalni ured GONG-a u Rijeci u **svibnju** je pomogao u realizaciji aktivnosti povodom **obilježavanja europskog tjedna**. 10-tak GONG-ovih volontera sudjelovalo je u informiranju građana kroz distribuciju materijala o EU.

▸ U **lipnju**, na poziv Grada Rijeke, Aleksandra Vinkerlić iz Regionalnog ureda Rijeka pridružila se kao članica **Koordinacijskom odboru** gradova prijatelje-djece te sudjelovala u Nacrtu lokalnog plana aktivnosti za prava i interese djece.

▸ Predstavnica GONG-a Ariana Vela u **lipnju** je održala **prezentaciju** o GONG-ovim iskustvima u primjeni Zakona o pravu na pristup informacijama na savjetovanju u Splitu u organizaciji Akademije lokalne demokracije.

▸ Centar za mirovne studije u svibnju je pozvao predstavnicu GONG-a Arianu Velu u radnu skupinu koja će izraditi **udžbenik** za edukaciju djelatnika SOA-e i **brošuru** za građane o njihovim pravima. Isti bi trebali biti izrađeni tijekom 2008. godine.

▸ U **lipnju 2007.** Suzana Jašić je gostovala na **plenarnoj sjednici** "Donatori i udruge: stajališta i zablude" na konferenciji „Civilno društvo: radovi u tijeku“ organiziranoj od strane AED-a u Zagrebu. Također, Ariana Vela moderirala je i održala **prezentaciju** u sklopu plenarne sjednice o sudjelovanju OCD-a u procesu savjetovanja i odlučivanja, odnosno modaliteta za sudjelovanje udruga u pisanju zakonskih tekstova.

▸ U **lipnju** je Vanja Škorić održala **izlaganje** na stručnom savjetovanju „Utvrđivanje kriterija za dobivanje statusa organizacija koje djeluju za opće dobro“ organiziranom od strane Ureda za udruge Vlade RH i Europskog centra za neprofitno pravo iz Budimpešte.

▸ U **lipnju** su Vanja Škorić i Suzana Jašić sudjelovale na **seminaru o izbornom sustavu** za članove Državnog izbornog povjerenstva u organizaciji UNDP-a u sklopu njihovog projekta podrške Državnom izbornom povjerenstvu. Različite aspekte izbornog procesa i dosadašnja iskustva predstavljali su profesori Pravnog fakulteta i Fakulteta političkih znanosti, predstavnici Središnjeg državnog ureda za upravu, predstavnici izbornih povjerenstava Makedonije, Velike Britanije i Mađarske i drugi. Suzana Jašić **izlagala** je o ulozi promatrača na izborima, iskustvima GONG-a u promatranju izbora te suradnji s DIP-om.

▸ Suzana Jašić je krajem **lipnja 2007.** sudjelovala na **konferenciji** „Mediji i praćenje izbora“ u Opatiji koju su organizirali Radio 101, Međunarodni centar za obrazovanje novinara, Centar za medijska i komunikacijska istraživanja, SEEMO (Organizacija medija jugoistočne Europe) i Hrvatsko novinarsko društvo. Suzana Jašić predstavila je zakonski okvir praćenja izbornog procesa od strane medija u Hrvatskoj, međunarodnu praksu i preporuke te iskustva GONG-a.

▸ **U srpnju** udruga Multikulturalni centar (MKC) iz Županje zamolila je Regionalni ured GONG-a u Slavonskom Brodu **donaciju** u obliku raznih GONG-ovih brošura i materijala. MKC je odlučio u prostoru udruge otvoriti trajni info-pult, gdje će članovi udruge i ostali zainteresirani građani moći pronaći različite korisne materijale. Donirani su im Vodiče „Izgubljen-nađen“ i sve ostale edukativne GONG-ove brošure.

▸ **U rujnu** je Ariana Vela sudjelovala u izradi **Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava** na poziv Ureda za ljudska prava Vlade RH.

▸ **U rujnu** je Ariana Vela održala **izlaganje o poziciji Koalicije udruga u sustavu pružanja pravne pomoći** na javnoj raspravi održanoj u Centru za ljudska prava, na kojoj su sudjelovali predstavnici Vlade RH, Ministarstva pravosuđa, Delegacije EH u RH, Pučki pravobranitelj, udruge, mediji i sl.

▸ **U rujnu** troje volontera GONG-a iz Slavonskog Broda pomagalo je u akciji prikupljanja potpisa za peticiju kojom su tražene izmjene Zakona o pravu na pristup informacijama, a koju je povodom Međunarodnog dana prava na pristup informacijama organizirao Transparency International Hrvatska.

▸ **U listopadu** je Ariana Vela prezentirala stavove i preporuke GONG-a za unaprjeđenje odredbi Zakona o pravu na pristup informacijama **predstavnicima Delegacije Europske komisije u RH**.

▸ **U listopadu** je Ariana Vela sudjelovala u predstavljanju aktivnosti GONG-a u aspektu pružanja pravne pomoći, zagovaranja i prava na pristup informacijama **delegaciji NVO-a iz Ukrajine** u organizaciji Vlade RH i centra za ljudska prava

▸ **U listopadu** je Sandra Pernar sudjelovala na **konferenciji "Dijalog civilnog društva Hrvatske i Europske unije: stanje i perspektive"** u Splitu. Na konferenciji je predstavila inicijativu o osnivanju ureda hrvatskih organizacija civilnoga društva u Bruxelles-u, koju je potaknula grupa sudionika **Programa informiranja i izobrazbe o EU za organizacije civilnog društva** koji u partnerstvu provode Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva i ECAS iz Bruxelles-a.

▸ **U listopadu** je Ariana Vela sudjelovala na stručnom savjetovanju o suzbijanju korupcije na temu: Predstojeći koraci u provedbi **Nacionalnog programa suzbijanja korupcije: uloga civilnog društva**. Održala je prezentaciju na temu sudjelovanja OCD-a u izradi antikorupcijskih mehanizama.

▸ Na poziv Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, u **Nacionalni odbor za razvoj volonterstva** je, kao predstavnica GONG-a, u **studenom** je imenovana Vanja Škorić.

▸ **U studenom** je Ariana Vela predstavila članovima i članicama Savjeta za razvoj civilnog društva „**Osnovna pitanja i odgovore**“ koji predstavljaju temelj za izradu i donošenje **Kodeksa dobre prakse za savjetovanje države i civilnog društva** u postupku donošenja zakona i drugih općih propisa. Ariana je od strane ureda za udruge Vlade RH angažirana za izradu Kodeksa.

▸ **U studenom** je Ariana Vela izlagala i ogovarala na pitanja sudionika prve javne rasprave na temu **Kodeksa dobre prakse za savjetovanje države i civilnog društva u postupku donošenja zakona i drugih općih propisa**, u organizaciji Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske i Savjeta za razvoj civilnoga društva.

▸ **U prosincu** su članovi Regionalnog ureda GONG-a u Slavonskom Brodu, Sanja Bešlić-Kozmus i Mihael Rukavina, zajedno s nekoliko brodskih volontera, sudjelovali i podržali **javni prosvjed** Udruge za zaštitu životinja „Spas“ Slavonski Brod, kojim se od Gradskog poglavarstva tražilo konačno rješenje pitanja azila za napuštene pse u gradu.

▸ **U prosincu** je Ariana Vela imenovana za članicu **radne skupine Ministarstva pravosuđa** za izradu zakona koji regulira besplatnu i sponzoriranu pravnu pomoć.

▸ Tijekom godine Regionalni ured GONG-a u Zadru nastavio je ranije započetu suradnju na aktivnostima usvajanja Povelje suradnje između Grada Zadra i zadarskih nevladinih organizacija kroz Forum udruga Zadar.

▸ Tijekom godine, Suzana Jašić nastavila je obavljati funkciju članice Programskog vijeća HRT-a.

3. Pravna pomoć i savjeti

Građani mogu primiti besplatnu pravnu pomoć od GONG-a, bilo da posjete ured osobno ili da nam se obrate putem telefona, elektronske pošte ili slanjem faxesa. Na upite građana odgovaramo izravno, a ukoliko su njihova pitanja izvan područja kojima se bavimo, upućujemo ih na državne institucije (npr. Ured za ljudska prava Vlade RH, pučkog pravobranitelja itd.) ili organizacije civilnog društva koje bi im mogle pomoći.

U ovom izvještajnom razdoblju pružili smo **pravnu pomoć u ostvarivanju prava na pristup informacijama** brojnim institucijama i organizacijama kao što su koalicija udruga civilnog društva pod nazivom „Pravo na grad“, inicijativama građana koje su tražile dokumentaciju zbog izmjena Generalnog urbanističkog plana Grada Zagreba, udrugama (Zelena akcija, Bjelovarski centar za civilno društvo, Centar za mirovne studije i sl.)

GONG se bavio s **više od 2500 različitih upita** za pravnu pomoć u vezi primjene i procedure Zakona o pravu na pristup informacijama upravnih procedura, izbornih pravila te brojnim upitima u vezi sudjelovanja građana u procesu donošenja odluka.

MEĐUNARODNI ODNOSI

Programsko područje Međunarodni odnosi uključuje GONG-ove aktivnosti usmjerene na promociju standarda reprezentativne i participativne demokracije u tranzicijskim europskim državama, kao i suradnju s organizacijama iz razvijenih država zapada.

1. Treninzi, konzultacije i studijski posjeti

UNDP Kazahstan – studijski posjet – Zagreb

U veljači 2007. ured Programa UN-a za razvoj (UNDP) u Zagrebu ugostio je dva predstavnika UNDP-a iz Kazahstana. Cilj njihova posjeta je upoznavanje s načinom na koji ured UNDP-a u Hrvatskoj, ali i tijela vlasti na centralnoj i lokalnoj razini, pri implementaciji razvojnih projekata surađuju s organizacijama civilnoga društva. Posebno, kolege iz Kazahstana zanimala je i uloga organizacija civilnoga društva u izbornom procesu, odnosno angažman nevladinih organizacija pri podizanju izborne kulture stanovništva, stoga su posjetili GONG gdje su im Vanja Škorić i Dragan Zelić održali konzultacije i predstavili GONG. Iskustvo i znanje koje steknu tijekom boravka u Hrvatskoj na konkretni će način pomoći uspješnoj realizaciji nekih projekata koje implementira ured UNDP-a u Kazahstanu.

Irački aktivisti – edukacijski trening - Zagreb

Od 22. do 30. svibnja 2007. GONG je ugostio grupu od 9 predstavnica/ka civilnog društva iz Iraka te nekoliko predstavnika NDI-a. Studijski posjet, koji je financirao NDI s ciljem razvoja udruga, pod nazivom „Naučene lekcije: Razvoj udruga i građanski utjecaj“, osmislio je GONG. Tijekom tjedan dana irački su gosti imali prilike saznati više o Hrvatskoj, o organizacijskom i programskom razvoju GONG-a, ali i nekoliko drugih udruga, o medijima, posjetiti Hrvatski sabor i MVPEI, ali i Grad Rijeku kao primjer dobre prakse lokalne samouprave te prisustvovati nekim aktivnostima GONG-a („Građanski sat“, „Otvoreni Sabor“).

Nizozemski studenti – posjet - Zagreb

U kolovozu 2007. 25 studenata odjela Javne administracije s Leiden Sveučilišta u Nizozemskoj posjetilo je GONG te su Damir Azenić i Vanja Škorić predstavili GONG, njegov razvoj i aktivnosti. Posjet Hrvatskoj dio je edukacije studenata o poslijeratnom razvoju zemlje.

Fatah – posjet – Zagreb

U studenom 2007. GONG je posjetilo 15 predstavnika palestinske organizacije Fatah te im je Sandra Pernar predstavila GONG, njegov razvoj i aktivnosti. Posjet Hrvatskoj organizirao je NDI, a osim GONG-a, posjetili su i neke od hrvatskih političkih stranaka.

2. Suradnja s međunarodnim organizacijama na programima i projektima

Mreža „Politeia“

Politeia – mreža za građanstvo i demokraciju u Europi aktivna je u području (europskog) građanstva i okuplja organizacije koje zajedno rade i razmjenjuju iskustva u vezi pitanja koja se tiču aktivnog (europskog) građanstva, civilnog društva i edukacijom za demokraciju.

Nakon što je u prosincu 2005. godine na sastanku predstavnika devet europskih organizacija, među kojima i GONG-a, u Amsterdamu dogovorena revitalizacija mreže Politeia, u prosincu 2006. održana je godišnja konferencija članica na kojoj je dogovorena promjena statusa Politeia, odnosno njena registracija u smislu udruge na europskoj razini. Na istoj je konferenciji i raspravljen te usuglašen Statut buduće udruge čija registracija je u tijeku.

Početakom 2007. godine Politeia je pokrenula nove Internet stranice na kojima se objavljuju informacije i novosti o radu članova mreže, kao i sve ostale informacije koje se tiču područja rada mreže. Također, Politeia redovito objavljuje newsletter koji se distribuira velikom broju korisnika širom Europe.

Pojedine organizacije članice su od pokretanja mreže zajednički provele nekoliko projekata, a GONG je od nizozemskog IPP-a preuzeo metodologiju projekta „Misli globalno, djeluj lokalno“.

Izborni projekt u Makedoniji

Predstavnica GONG-a Vanja Škorić sudjelovala je 5-7. 7. 2007. na konferenciji „Izborni projekt u Makedoniji“ u svojstvu izbornog stručnjaka ispred OSCE/ODIHR ureda. Konferencija je bila organizirana povodom početka projekta reforme izbornog zakonodavstva u Makedoniji koji provode OESS Misija u Makedoniji, udruga MOST i Ministarstvo pravosuđa. Vanja Škorić održala je prezentacije na temu financiranja izbornih kampanja i zaštite izbornog prava.

Također, u listopadu je Vanja Škorić, ponovno na poziv OSCE/ODIHR-a, sudjelovala u radu radne skupine koja radi na izbornom kodeksu u Makedoniji.

3. Međunarodne konferencije, seminari, gostovanja i predstavljanje GONG-a

Seminar Fonda za otvoreno društvo „Osnaživanje transparentnosti, odgovornosti i javnog integriteta na Zapadnom Balkanu“ – Beograd, Srbija

Sandra Pernar u ožujku je sudjelovala na seminaru „Osnaživanje transparentnosti, odgovornosti i javnog integriteta na Zapadnom Balkanu“ koji je organizirao Fond za otvoreno društvo iz Beograda. Na seminaru su predstavljene uspješno primijenjene metodologije u antikorupcijskim projektima, uglavnom u Centralnoj i Istočnoj Europi. Seminar je namijenjen watchdog organizacijama u regiji. Sandra je održala prezentaciju o radu GONG-a.

OESS/ODIHR ekspertni sastanak “Promatranje izbora i elektronsko glasanje” – Varšava, Poljska

Dragan Zelić u ožujku je sudjelovao na sastanku eksperata koji je organizirao OESS/ODIHR na temu promatranja izbora i elektronskog glasanja (e-votinga). Predstavnici ODIHR-a, izbornih povjerenstava, udruga te različiti eksperti pratili su iskustva zemalja koje elektronsko glasanje primjenjuju. Kako ODIHR želi uspostaviti načela i standarde pri promatranju e-votinga, raspravljalo se o svim važnijim aspektima ovakvog izbornog procesa.

Međunarodna konferencija o volonterstvu – Novi Sad, Srbija

Vanja Škorić u travnju je sudjelovala na međunarodnoj konferenciji o volonterstvu koja se bavila regionalnim prikazom pravne regulacije volonterstva. Vanja Škorić predstavila je nacrt Zakona o volonterstvu iz Hrvatske te kampanju za promociju volonterstva organiziranu 2006. godine.

Human Dimension Implementation Meeting OESS/ODIHR-a, Varšava, Poljska

Suzana Jašić je sudjelovala na Human Dimension Implementation Meeting OESS/ODIHR-a u rujnu u Varšavi. Riječ je o godišnjem sastanku zemalja članica OESS-a na kojem se dva tjedna raspravlja o

svim aspektima ljudskih i političkih prava. Suzana Jašić je pozvana da sudjeluje u dijelu koji se ticao izbora.

"Trilateral Co-operation and Civil Society", Prag, Češka

Suzana Jašić je sudjelovala na skupu "Trilateral Co-operation and Civil Society" u Pragu koji je iniciralo Nizozemsko veleposlanstvo u Pragu i Nizozemsko ministarstvo vanjskih poslova, u suradnji sa češkim Ministarstvom vanjskih poslova.

Godišnja skupština ENEMO-a (Europska mreža organizacija koje promatraju izbore)

U rujnu 2007. Dragan Zelić je sudjelovao na godišnjoj skupštini ENEMO-a u Ukrajini na kojoj se raspravljalo o budućim planovima ENEMO-a, a izabrano je i novo vodstvo organizacije.

Konferencija "New external financial instruments - new opportunities for civil society in the EU neighbourhood", Bruxelles, Belgija

Sandra Pernar je sudjelovala na međunarodnoj konferenciji "New external financial instruments - new opportunities for civil society in the EU neighbourhood" koju je u listopadu u Bruxelles-u organizirao ECAS.

Sama konferencija je zapravo bila uvodni dio u ECAS-ova nastojanja da se retorika prevede u praksu kad je u pitanju podrška EU za razvoj civilnog društva i njena spremnost da uključi OCD-ove iz susjednih zemalja na razini policy dijaloga. Nakon ove uvodne konferencije trebale bi se održati još dvije - u Ljubljani (veljača 2008) i Zadru (rujan 2008).

Konferencija „Access to Legislative Initiatives: Effective Framework for NGO Participation and Advocacy“, Skopje, Makedonija

Vanja Škorić je sudjelovala u prosincu na međunarodnoj konferenciji „Access to Legislative Initiatives: Effective Framework for NGO Participation and Advocacy“, u organizaciji ECNL-a u suradnji s Uredom za nevladine organizacije makedonske Vlade i Uredom za suradnju između Skupštine i nevladinih organizacija. Vanja je predstavila iskustva i mehanizme sudjelovanja hrvatskih udruga.

ORGANIZACIJSKI RAZVOJ

1. Konferencije, seminari, javna događanja i predstavljanje GONG-a

- veljača 2007. – Suzana Jašić je sudjelovala na Nacionalnom forumu o pristupanju Europskoj uniji: istine i zablude o Europskoj uniji koji je organiziralo Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija u Rijeci.
- veljača 2007. – Ariana Vela i Robert Maračić su sudjelovali na konferenciji „Antikorupcijske politike i mjere prevencije“ održanoj u hotelu Dubrovnik, u organizaciji Europske Komisije.
- veljača 2007. – Suzana Jašić je sudjelovala na tribini „Mediji i izbori“ organiziranoj od strane Međunarodnog centra za obrazovanje novinara održanoj u Hrvatskoj novinarskom domu
- veljača 2007. – Ariana Vela je sudjelovala na raspravi o Prednacrtu zakona o zakladama u organizaciji AED-a
- ožujak 2007. – Ariana Vela i Robert Maračić su sudjelovali na konferenciji „Europski standardi upravljanja u velikim gradovima“ u organizaciji Grada Zagreba i Sveučilišta u Zagrebu.
- ožujak 2007. – Ariana Vela je sudjelovala na konferenciji „Outsourcing u gradovima i općinama“ u organizaciji USAID-a
- ožujak 2007. – Ariana Vela je prisustvovala predstavljanju Indexa proračunske transparentnosti.

- ožujak 2007.- Vanja Škorić je prisustvovala okruglom stolu „Civilno društvo i vlast“ u organizaciji saborskog Odbora za ljudska prava i nacionalne manjine.
- ožujak 2007. – Ariana Vela je sudjelovala na Konferenciji o socijalnom poduzetništvu u organizaciji AED-a.
- ožujak 2007. – Regionalni ured u Slavanskom Brodu je organizirao info-štanove u Daruvaru, Pakracu, Slatini i Novoj Gradišci na kojima su dijelili materijale o EU dobivene od različitih veleposlanstava i EU Info centra te materijale GONG-a ("Izgubljen-nađen", letak o ZPPI-ju).
- travanj 2007. – Robert Maračić je prisustvovao konferenciji „Ustavne implikacije članstva u EU“ u organizaciji Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
- travanj 2007. – Damir Azenić i Robert Maračić su prisustvovali okruglom stolu „Stavovi i potpora građana ulasku Hrvatske u Europsku uniju“ u organizaciji Instituta za javne financije i Friedrich Ebert Stiftunga.
- svibanj 2007. - Regionalni ured GONG-a u Rijeci je sudjelovao na III. Sajmu udruga Ličko-senjske županije. Svrha sajma je da se na jednom mjestu okupe aktivni predstavnici civilnog sektora, lokalne samouprave s područja LSŽ kao i potencijalni donatori, predstavnici medija i građani s ciljem da se skrene pozornost i senzibilizira javnost na vrijednost djelovanja civilnog sektora u LSŽ.
- svibanj 2007 - Ariana Vela je prisustvovala konferenciji „Civil Alliance '08: Zajedno prema NATO-u“. Civil Alliance '08 nastao je u sklopu Jadranske inicijative, okupivši tri nevladine organizacije, Institut za međunarodne odnose iz Zagreba, Institut za demokraciju i mirenje iz Tirane i FORUM Centar za strategijska istraživanja i dokumentaciju iz Skopja. Civil Alliance '08 osigurat će forum za zajedničko lobiranje u Bruxellesu i Washingtonu D.C., za pristupanje Hrvatske, Albanije i Makedonije NATO savezu na Summitu 2008.
- svibanj 2007. – Regionalni ured GONG-a u Slavanskom Brodu je sudjelovao na tradicionalnom Sajmu udruga koji povodom Dana Grada Slavanskog Broda organizira gradski Ured za društvene djelatnosti. Putem info-štanda građanima su predstavljani brojni materijali i brošure GONG-a.
- svibanj/listopad 2007. – Maja Kočiš i Vlasta Šanko su sudjelovale na treningu za lokalni razvoj u organizaciji ODRAZ-a, a koji je održan u 5. blokova u Zagrebu (2), Stubičkim toplicama (2) i Fužinama.
- lipanj 2007. - Središnji državni ured za upravu je organizirao okrugli stol na temu depolitizacije i profesionalizacije javne uprave (u sklopu Projekta reforme javne uprave) u Hrvatskome saboru na kojem je sudjelovala i predstavnica GONG-a Suzana Jašić.
- prosinac 2006./lipanj 2007. – Glavni urednik Pravnog leksikona pozvao je GONG da se predstavi u novom izdanju Pravnog leksikona, a crtica o GONG-u objavljena je u lipnju 2007.
- rujanj 2007. – Vanja Škorić je sudjelovala na Nacionalnom forumu za pristupanje EU na temu pravosuđa i korupcije, održanom u Križevcima.
- rujanj 2007. – Suzana Jašić je sudjelovala na skupu "Trilateral Co-operation and Civil Society" u Pragu koji je iniciralo Nizozemsko veleposlanstvo u Pragu i Nizozemsko ministarstvo vanjskih poslova, u suradnji sa češkim Ministarstvom vanjskih poslova.
- rujanj 2007. – Ariana Vela je sudjelovala na predstavljanju Nacionalnog programa za zaštitu i promicanje ljudskih prava u organizaciji centra za ljudska prava i Ureda za ljudska prava Vlade RH.
- listopad 2007. – Ariana Vela je sudjelovala na stručnom savjetovanju o suzbijanju korupcije na temu: Predstojeći koraci u provedbi Nacionalnog programa suzbijanja korupcije: uloga civilnog društva. Održala je prezentaciju na temu sudjelovanja OCD-a u izradi antikorupcijskih mehanizama.

- ▶ listopad 2007.- na poziv Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, Ariana Vela je sudjelovala u radu konferencije "Dugotrajnost sudskih postupaka i kršenje ljudskih prava u RH – uzroci, posljedice i rješenja".
- ▶ listopad 2007. – Ariana Vela je sudjelovala na konferenciji „Volontiram lokalno, djelujem globalno“ u Opatiji u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva.
- ▶ listopad 2007. – Sandra Pernar i Robert Maračić su sudjelovali na Info danu o programu Europa za građane, u organizaciji Ureda za udruge i Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva u Zagrebu.
- ▶ listopad 2007. – Sanja Bešlić-Kozmus je sudjelovala na Europskom forumu "Učinci pristupanja EU na području zaštite potrošača i sigurnosti hrane - Hrvatska očekivanja i irska iskustva" u organizaciji Instituta za međunarodne odnose u suradnji sa Sveučilištem Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
- ▶ listopad 2007. – Maja Kočić i Katarina Dabić su sudjelovale na Festivalu demokracije u Bjelovaru, u organizaciji Bjelovarskog Centra za razvoj civilnoga društva i saveza pravednih društava. One su kratko predstavile GONG, glavne programe i projekte kojima se GONG bavi, te aktivnosti GONG-a u kampanji za parlamentarne izbore.
- ▶ studeni 2007. – Vanja Škorić je sudjelovala na prvoj javnoj raspravi na temu Kodeksa dobre prakse za savjetovanje države i civilnog društva u postupku donošenja zakona i drugih općih propisa, u organizaciji Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske i Savjeta za razvoj civilnoga društva.
- ▶ studeni 2007. – Sandra Pernar je sudjelovala na okruglom stolu na kojem su organizacije civilnog društva i studenti razgovarali s Victoriom Nuland, američkom veleposlanicom pri NATO-u, u organizaciji Fakulteta političkih znanosti.
- ▶ prosinac 2007. – Mihael Rukavina je prisustvovao oproštajnom domjenku Područnog ureda OESS-a u Sisku. Mihael je djelatnicima Ureda zahvalio na pomoći i vrlo dobroj suradnji koju su ostvarili sisački Područni ured OESS-a i brodski Regionalni ured GONG-a tijekom zadnjih nekoliko godina.
- ▶ prosinac 2007. – članovi Regionalnog ureda GONG-a u Slavonskom Brodu prisustvovali su svečanosti dodjele volonterske nagrade za 2007. godinu, koju je organizirao Volonterski centar Osijek.

2. Suradnja s medijima

Tijekom izvještajnog razdoblja. nastavili smo razvijati partnerske odnose s medijima i novinarima u Hrvatskoj.

Aktivnosti i projekti GONG-a su tijekom izvještajnog razdoblja zabilježili **više od 1500 pojavljivanja u nacionalnim i lokalnim medijima** - TV i radio stanicama, novinama i Internet portalima. Pored toga, audio i video spotovi GONG-a o pravu na pristup informacijama (kampanja je provedena u rujnu), manjinskim izborima (kampanja je provedena u svibnju) i parlamentarnim izborima (kampanja je provedena krajem listopada i u studenome) su emitirani nekoliko tisuća puta na desetak nacionalnih i lokalnih TV programa te na 30 nacionalnih i lokalnih radijskih stanica, bez naknade.

3. Rad udruge

A. Skupština GONG-a, Upravni odbor i Nadzorni odbor

Jedanaesta redovna skupština GONG-a održana je 28. rujna 2007. godine. Skupština je usvojila godišnje izvještaje o radu Upravnog i Nadzornog odbora.

Skupština je izabrala članove Upravnog odbora GONG-a: Suzanu Jašić (kao predsjednicu Upravnog odbora i predsjednicu Udruge), Dragana Zelića (zamjenika predsjednice) i Vanju Škorić. Također, Skupština je izabrala dva nova člana Nadzornog odbora: Grodana Bosanca i Jagodu Munić. Marijana Grbeša, Boško Picula i Albina Dlačić ušli su u drugu godinu mandata.

Na prvoj konstituirajućoj sjednici Nadzornog odbora, Jagoda Munić je izabrana za predsjednicu Nadzornog odbora, a Gordana Bosanac za potpredsjednika. Gordana Bosanac predstavlja Nadzorni odbor i u GONG-ovoj Komisiji za zapošljavanje.

Nadzorni odbor je tijekom izvještajnog razdoblja održao 7 sjednica – 6 redovnih i 1 konstituirajuću.

B. Osoblje

Tijekom 2007. u GONG-u je bilo zaposleno 19 osoba: 10 u Centralnom uredu te po dvoje u tri i troje u jednom od Regionalnih ureda. Osim stalno zaposlenih, GONG je povremeno surađivao s nizom vanjskih suradnika na različitim projektima (treneri, članovi stručnih grupa i sl.) Komisija za zapošljavanje donijela je 13 odluka: 11 o zapošljavanju i 2 o prekidu radnog odnosa.

C. Edukacija

▶ Damir Azenić je **početkom rujna 2006.** primljen na **program College of Europe**, Transfuse asocijacije i Robert Bosch fondacije koji je okupio mlade profesionalce iz Europske unije i zemalja Jugoistočne Europe s ciljem dodatne edukacije o Uniji i suradnji u regiji. Inicijalni seminar programa održao se u rujnu u Berlinu. Drugi seminar, **u travnju 2007.** održao se u Bruxellesu i uključivao je posjet svim institucijama Unije.

▶ Dragan Zelić u **veljači 2007.** je sudjelovao na **studijskom posjetu o zagovaranju** u Rumunjskoj kojeg su zajednički organizirali i financirali USAID, AED i World Learning za predstavnike hrvatskih udruga. Domaćini su im bili Rumunjski Institut za treninge (Romanian Institute of Training) i Zagovaračka akademija (Advocacy Academy) koji su prenosili svoja znanja i iskustva u zagovaranju.

▶ Sandra Pernar postala je jedna od 25 polaznika/ca **Programa informiranja i izobrazbe o EU za organizacije civilnog društva** koji u partnerstvu provode Nacionalna zaklada i ECAS. U sklopu ugovora koji je potpisala sa Zakladom obavezala se sudjelovati na edukacijama, a potom do kraja 2008. godine odraditi najmanje 4 predavanja/radionice na temelju usvojenih znanja. Tako je tijekom 2007. sudjelovala na seminarima u Opatiji, Trakošćanu, Zagrebu, Briselu i Zadru.

▶ Tijekom **travnja 2007.** osoblje Centralnog i zagrebačkog ureda GONG-a sudjelovalo je na **edukaciji o naprednom korištenju Excela**. Trening je financirao AED u sklopu CroNGO programa.

▶ Tijekom travnja Vanja Škorić i Dragan Zelić sudjelovali su na **radionici o monitoringu i evaluaciji** zagovaračkih aktivnosti koji je organizirao AED.

▶ Maja Kočiš iz zagrebačkog ureda te Vlasta Šanko iz riječkog ureda GONG-a primljene su u **trening program za lokalni razvoj u ruralnim područjima** koji organizira i provodi udruga Odras u partnerstvu sa Savezom Udruge gradova i Udruge općina RH te Hrvatskim poslovnim savjetom za održivi razvoj. Polaznice su sudjelovale na 5. blokova edukacijskih seminara od svibnja do listopada 2007.

▶ Suzana Jašić, Vanja Škorić i Dragan Zelić u lipnju su sudjelovali na edukativnom programu „E-voting, E-democracy“ u Tallinu (Estonija) koji su održavali predstavnici E-governance Akademije. Troškove ove edukacije snosio je AED u sklopu projekta jačanja zagovaračkih kapaciteta organizacija civilnog društva.

▶ Maja Kočiš je u lipnju sudjelovala na treningu za kratkoročne promatrače u organizaciji OSCE/ODIHR Academy u Bishkeku.

▶ Ariana Vela je u listopadu sudjelovala na treningu za kratkoročne promatrače u organizaciji OSCE/ODIHR Academy u Bishkeku.

▶ Sandra Pernar je u listopadu sudjelovala na treningu „Upravljanje projektnim ciklusom“ u organizaciji Odjela za obrazovanje o europskim integracijama MVPEI-a i Središnjeg državnog ureda za razvojnu

strategiju i koordinaciju fondova Europske unije (SDURF-a), a na zahtjev Udruge za promicanje obrazovanja Delfin.

D. Volonteri

Veliki broj volontera i članova aktivno je sudjelovalo u brojnim aktivnostima GONG-a, kao što su distribucija materijala, pomoć u organiziranju predstavljanja GONG-a na sajmovima udruga i promatranje izbora.

Tijekom 2007. godine:

- 35 volontera zadovoljilo je uvjete članstva
- 4771 građanin nalazi se u bazi volontera
- zabilježeno je 55.798 volonterskih sati građana.

E. Tehnički razvoj

U 2007. godini je nastavljena konsolidacija telekomunikacijskih tehnologiji te se sukladno dostupnosti pružatelja usluga u potpunosti telekomunikacijska platforma bazira na jednom operateru. Tijekom godine su svi regionalni uredi GONG-a povezani s centralnim uredom u jedinstvenu računalnu mrežu korištenjem VPN usluga. Navedena usluga je omogućila centralno upravljanja i nadzor rada računalne infrastrukture iz Zagreba, ali i ostalih lokacija na kojima je dostupan Internet.

Nakon gotovo dvije godine korištenja VPN mreže u mobilnoj tehnologiji, ostvarena je ušteda na mjesečnoj razini od oko 40% što je za 10% više od očekivane i predviđene.

Konsolidacija organizacijskih poslužitelja se nastavlja. Redovito su se implementirale nove verzije računalnog softvera. Implementiran je centralni sustav pri rješavanju problema u radu ICT sustava, koji omogućava izvještavanje i upravljanje problemima, kao i olakšanu eskalaciju problema.

F. Prikupljanje financijske potpore

Tijekom 2007. financijski okvir poslovanja GONG-a uključivao je nekoliko kratkoročnih projekata (do 6 mjeseci) i nekoliko projekata na dulje razdoblje.

Kratkoročni projekti su uglavnom uključivali aktivnosti koje su se provodile na lokalnoj razini, ali i nekoliko projekata provedenih na nacionalnoj razini poput projekata „Prvi put biram“ i „Europa u razredu“. Financijska potpora za te projekte osigurana je od Misije OESS-a u Hrvatskoj, Delegacije Europske komisije u Zagrebu, Norveškog veleposlanstva, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Također, za aktivnosti u vezi parlamentarnih izbora sredstva su prikupljena od više različitih donatora: Nizozemskog veleposlanstva, Norveškog veleposlanstva te USAID-a, dok je troškove tiskanja edukativne brošure financijski podržala Vlada Republike Hrvatske, što je prvi puta da je Vlada na taj način podržala aktivnosti GONG-a. GONG će i u idućem periodu nastaviti s provođenjem kratkoročnih projekata s naglaskom na traženje financijske potpore od lokalnih vlasti budući da je većina stranih donatora tijekom 2007. napustila Hrvatsku. Primjer te vrste financiranja u 2007. godini je financiranje projekta „Mislim globalno, djelujem lokalno“ koji je ove godine u potpunosti financirao Grad Rijeka.

Projekti koje provodimo u razdoblju duljem od 12 mjeseci (aktivnosti zagovaranja, projekti financirani iz CARDS programa i sl.) su financirani od Europske komisije, Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, MOTT fondacije iz SAD-a te Instituta Otvoreno društvo iz Budimpešte. Dva značajna projekta koja provodimo u duljem periodu (od 18 do 20) mjeseci su „Promocija principa dobrog upravljanja i povećane participacije građana u procesu donošenja odluka u Republici Hrvatskoj“ te „Projekt jačanja civilnog društva i razvoja međusektorske suradnje u Sisačko-moslavačkoj županiji“ koji završavaju krajem 2007. godine, odnosno u prvoj polovici 2008. godine. Pored toga, Regionalni ured GONG-a u Rijeci započeo je s trogodišnjim projektom razvitka civilnog društva u Primorsko-goranskoj, Ličko-senjskoj i Istarskoj županiji uz potporu Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. 2007. godina je druga godina trogodišnje institucionalne potpore GONG-u od Nacionalne zaklade, te druga godina trogodišnje potpore aktivnostima zagovaranja Instituta Otvoreno društvo. Institucionalna potpora u iznosu od 50.000 USD je osigurana od MOTT fondacije za 2007. i 2008. godinu.

Smatramo kako je velik uspjeh tijekom posljednjih nekoliko godina postignut u diversifikaciji izvora financijskih sredstava za aktivnosti GONG-a. U svakom trenutku smo aktivnosti provodili uz financijsku potporu najmanje 8 različitih domaćih i stranih donatora, umanjujući time ovisnost o samo jednom od njih. No, velik izazov u budućnosti će biti odlazak većine stranih donatora iz Hrvatske, te oslanjanje isključivo na domaće izvore financiranja i EU fondove. Također, novi izazov će biti i okretanje ka drugim načinima prikupljanja sredstava.

G. Sastanci

Svi uredi GONG-a održali su brojne sastanke s predstavnicima Vlade, Sabora, različitih ministarstava, državnih i drugih izbornih povjerenstva, lokalnih vlasti, međunarodne zajednice, političkih stranaka, medija, nevladinih organizacija i drugih institucija.

Održani su i brojni sastanci s hrvatskim državnim dužnosnicima, zastupnicima, predsjednicima saborskih odbora, državnim tajnikom i predstavnicima Središnjeg državnog ureda za upravu, predsjednikom Državnog izbornog povjerenstva i članovima DIP-a, predstavnicima USKOK-a, glavnim državnim tajnikom, ministricom i predstavnicima Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, te ministricom pravosuđa.

Također, GONG su posjetile brojne međunarodne organizacije. Među ostalima, predstavnici GONG-a susreli su se s šefom Misije OEES-a u Republici Hrvatskoj te drugim predstavnicima Misije u RH i BiH, direktorom i drugim predstavnicima USAID-a, predstavnicima Europske komisije, nizozemskim ministrom za europske poslove i nizozemskom veleposlanicom u RH, američkim veleposlanikom u RH, kanadskim veleposlanikom u RH te drugim predstavnicima međunarodnih i domaćih institucija.

Na kraju!

U okviru projekta „Dobrog upravljanja“ tijekom lipnja 2007. godine agencija PULS provela je za GONG istraživanje o upoznatosti građana s radom GONG-a te posebice spomenutim projektom i pravom na pristup informacijama.

Rezultati istraživanja su pokazali da je s radom GONG-a upoznato više od tri četvrtine ispitanika te da građani uglavnom imaju pozitivan dojam o GONG-u i ocjenjuju rad GONG-a kao koristan za hrvatsko društvo. Građani su u velikom broju upoznati i s pojedinim aktivnostima GONG-a. Također, rezultati su pokazali da su građani općenito upoznati s pravom na pristup informacijama, no vrlo mali broj njih se koristio tim pravom u posljednjih godinu dana.

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ – 2007.

GONG je organizacija koja se u potpunosti financira potporama i donacijama (domaćim i stranim). Fiskalna godina traje od 1. siječnja do 31. prosinca. Financijski izvještaj obuhvaća bilancu, račun prihoda i rashoda i pregled troškova po grupama.

Bilanca (HRK)		Račun prihoda i rashoda (HRK)	
Aktiva		Prihodi	
Dugotrajna imovina	132.896	Prihodi iz proračuna RH i lokalne samouprave	807.245
Kratkotrajna imovina	876.538	Prihodi od članarina i naknada	1.081
Ukupna aktiva	1.009.434	Prihodi od vlastite djelatnosti	114.080
		Prihodi od donacija	4.230.510
		Ukupni prihodi	5.152.916
Pasiva		Rashodi	
Obveze	301.437	Materijal	85.934
Ostali izvori	132.896	Energija	55.754
Saldo fonda	575.101	Usluge	2.579.140
Ukupna pasiva	1.009.434	Troškovi za zaposlene	2.367.242
		Nematerijalni troškovi	828.736
		Rashodi za investicije	45.258
		Ostali rashodi	53.752
		Ukupni rashodi	6.015.816
		Manjak prihoda	-862.900
Pregled troškova po grupama (HRK)			
Troškovi za plaće i honorare		Ostali troškovi	
Plaće	1.369.095	Knjigovodstvene usluge	46.800
Porezi i doprinosi iz plaća	998.147	Uredski materijal	74.495
Honorari	82.467	Oprema i održavanje	76.134
Ukupno plaće i honorari	2.449.709	Najam ureda	85.247
		Režije	65.995
		Komunikacije	287.703
		Troškovi fotokopiranja	19.231
		Medijske kampanje	1.338.143
		Usluge prijevoza i distribucije	83.016
		Putni troškovi i smještaj	643.269
		Reprezentacija	
		- seminari, radionice, okrugli stolovi i konferencije za novinare	95.426
		Stručna usavršavanja, literatura i tisak	29.561
		Naknade zaposlenicima	46.500
		Usluge Studentskog servisa	183.958
		Transferi partnerskim organizacijama u projektima	395.700
		Bankarske usluge	37.644
		Evaluacija i konzalting	21.680
		Ostali troškovi	35.605
		Ukupno ostali troškovi	3.566.107
		Ukupno troškovi	6.015.816

POSEBNA ZAHVALA

GONG je neprofitna organizacija. Zahvaljujući volonterskom radu građana Hrvatske i velikodušnoj podršci donatora i donacijama bili smo u mogućnosti ostvariti naše ciljeve i zadatke. Hvala svima!

Donacije u novcu (HRK)

do 4.000 ENCL, Budimpešta Institut Otvoreno društvo, Bosna i Hercegovina	do 120.000 Grad Rijeka
do 10.000 Primorsko-goranska županija	do 160.000 Norveško veleposlanstvo, Zagreb
do 20.000 Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Središnji državni ured za upravu UNDP Hrvatska Centar za ljudska prava, Zagreb	do 200.000 Zaklada Charles Stewart MOTT, SAD Nizozemsko veleposlanstvo, Zagreb
do 30.000 Grad Zagreb APD - Association for Democracy - Bukurešt	do 220.000 AED Hrvatska - Akademija za edukacijski razvoj
do 55.000 Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa NDI – National Democratic Institut, Washington	do 400.000 Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
do 80.000 CARE International, Sarajevo	do 500.000 Vlada Republike Hrvatske
	do 550.000 Institut Otvoreno društvo, Budimpešta OESS misija u Republici Hrvatskoj
	do 900.000 Europska komisija

Donacije u uslugama i dobrima (HRK)

do 10.000 (najam prostora) Lokalna samouprav i institucije Studentski zbor Rijeka Lokalne udruge	do 40.000 Iskon Internet d.d.
do 20.000 Atlantic Grupa	do 50.000 Vip net d.o.o.
<p>Posebnu zahvalu upućujemo nacionalnim i lokalnim medijima koji su u ovoj godini podržali naše kampanje za parlamentarne i manjinske izbore te kampanju o pravu na pristup informacijama. Sljedeći mediji su tijekom 2007. godine besplatno emitirali barem jedan video ili audio spot GONG-a:</p>	
Gradska televizija Zadar HTV 1 i 2 Kanal RI NET TV NIT TV RI TV RTL Slavonskobrodska televizija Splitska televizija STV - televizija Slavonije i Baranje TV Čakovec	Radio Borovo naselje Radio Centar Radio Dalmacija Radio Daruvar Radio Eter Radio Istra Radio Jadranka Radio Koprivnica Radio Moslavina Radio Mrežnica Radio Nova Gradiška

TV Dalmacija
TV NOVA Pula
Varaždinska televizija

Hrvatski radio Vukovar
Novi radio Zadar
Radio 101
Radio Banovina

Radio Ogulin
Radio Vallis Aurea
Radio Vinkovci
Radio Virovitica
Radio Županja
Slavonski radio
Županijski radio Pozega

Velik je broj medija također emitirao naše spotove uz značajne popuste na cijenu emitiranja.

U 2007. godini, **HINA** je nastavila podupirati naš rad i dalje nam osiguravajući besplatno korištenje njihovog servisa vijesti.